

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 21. jūlijs – 27. jūlijs

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 28 (1254)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Latviešu valodai un latviskai dvēselei

Ar šādu nosaukumu no 11. līdz 13. jūlijam Rāmavas muižā, piecpadsmit minūšu brauciena attālumā no Rīgas centra, norisi-nājās latviešu skolotāju profesionālās pilnveides kursi, ko organizēja Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA) sadarbībā ar Latviešu valodas aģentūru. Skolotāji bija sabraukuši no dažādām latviešu mītnes zemēm, vedot sev līdzi labāko pieredzi, ar ko dalījas konferences laikā.

Daina Grossa, Pasaules brīvo latviešu apvienības Izglītības nozares vadītāja, bija ieguldījusi lie-las pūles un sirds siltumu, domā-jot ne tikai par sekmīgu konfe-rences norisi, bet arī izraugoties vislabākos lektorus no dažādām pasaules valstīm un arī no Latvi-jas. Visi programmā iekļautie te-mati bija augsti profesionāli sa-gatavoti un liecina, ka latviešu skolotāji patiesi ir zelta fonds mūsu tautai, taču tas diemžēl ne vienmēr tiek pietiekami novēr-tēts.

Vadot savas latviešu skoliņas, daudzi no šiem skolotājiem atalgojumā saņem vienīgi prieku par bērnu labajām valodas zināša-nām un viņu interesi par Latviju. Ar materiālo pusi lielākai daļai pašiem jātieki galā. Arī Daina Grossa, veicot šo atbildīgo darbu, vadot Latviešu izglītības nozari pasaules mērogā, kur aizvien pieaug latviešu skoliņu skaits, - dara to no darba brīvajā laikā - ar prieku, bet līdz spēku izsiku-

mam. Redzēju, cik atbildīgi viņa no agra rīta līdz pusnaktij un pat vēl vēlāk sekoja līdzi konfe-rences gaitai, klusi un neuzkrī-toši kārtojot ikdienas adminis-tratīvos darbus. Neviens skolotājs ne reizi neaizgāja neuzklausīts. Katram atradās labs vārds vai vismaz draudzīgs, uzmundrinošs smaids.

Daina bija parūpējusies ne tikai par labu lekciju programmu, bet arī par to, lai katrs skolotājs tiktu garšīgi pamielots un varētu ērti atpūsties muižas "put-niņu" istabās.

Vērtīgas bija ne tikai lekcijas, bet arī skolotāju savstarpējās sa-runas un iepazišanās. Katrs mēs esam ne tikai profesionālis savā darbā, bet arī cilvēks ar savām interesēm un dzīves pieredzi. Šī

personiskā draudzība sevišķi no-zīmiga klūst brīžos, kad cilvēks atrodas tālu pasaulei, pienāk pār-baudījumu stundas, kad kaut kas neizdodas, kad izsīkst spēki, kad viņš jūtas viens un nenovērtēts. Tad kāda kollēgas vai drauga vārds ir vairāk nekā labu zāļu vērts.

Šī konference iezīmēja arī jaunu sākumu latviešu bērnu gar-gājā audzināšanā. Bet par to la-sītāji varēs lasīt raksta turpinā-jumā nākamajā numurā.

13. jūlija vakarā sākās nākamā konference "Latvieši pasaule - piederīgi Latvijai", kas turpinājās arī nākamajā dienā Latvijas Ārlietu ministrijā. Arī to apmeklēja lielākā daļa skolotāju, kuŗi pie-dalījās skolotāju konferencē Rā-mavā.

Vera Volgemute Rozīte

Konference „LATVIEŠI PASAULE – PIEDERĪGI LATVIJAI“

13. un 14. jūlijā Latvijas Re-publikas galvaspilsētā Rīgā no-tika starptautiska konference „Latvieši pasaule - piederīgi Latvijai“, ko organizēja LR Kul-tūras ministrija, LR Ārlietu mi-nistrija un LR Izglītības un zi-nātnes ministrija sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA) un Eiropas latviešu apvienību (ELA). Konferences rīkotāji darba kārtībā bija izvir-zijuši divus centrālos mērķus: iz-vērst dialogu par nepieciešamo rīcību latviskās identitātes uztu-rešanai, noturīgu saišu un sadar-bibas veidošanai starp latviešiem ārzemēs un Latviju, dzimtajiem novadiem, mācību iestādēm; kā arī sniegt priekšlikumus attīsti-bas plānošanas dokumentam sa-darbībai ar latviešiem ārzemēs.

Pirmā konferences diena, 13. jū-lijs, norisēja LR Ārlietu ministrijas telpās. Dalībniekus uzrunāja LR tieslietu ministrs Jānis Bor-dāns, PBLA priekšsēdis Jānis Ku-kainis, LR Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks Ro-lands Lappuķe un LR Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta direktore Ruta Klimkāne. R. Lappuķe un R. Klim-

kāne stāstīja par diasporas iespē-jamo ietekmi uz tautas attīstību, kā arī par gada laikā paveiktais uzdevumiem, kas skār ārpus Lat-vijas dzīvojošos tautiešus un viņu intereses. Jāpiebilst, ka saskaņā ar tautas skaitīšanas datiem pagājušā gada pavasarī Latviju bija atstājuši 213 000 tautieši, taču emigrācija aizvien vēl turpinās. Konferences dalībnieki uzzināja gan par Latvijas valsts amatper-sonu vizītēm zemēs, kur ir lielas diasporas, un risinātajiem dialo-giem ar tām, gan arī par sadarbī-bu ar pētniekiem un ekspertiem, kas analizē un pētī dažādus ar diasporu saistītus jautājumus.

Tika sniegtā informācija par Mi-nistru kabineta (MK) noteiku-miems, kas paredz Latvijas skolu paidagogu rīcību gadījumos, kad no emigrācijas dzimtenē atgrie-žas ģimene ar skolas vecuma bē-niem, kuŗiem izglītība jāturpina Latvijā.

Konferences ievadsesiju atklāja LR ekonomikas ministrs Daniels Daniels Pavļuts. Ministrs referēja par gal-

Vēl viena spoža Latvijas dziedātāju uzvara!

Pasaules koņu olimpiādā Sinsi-nati, ASV, zelta laurus plūcis arī vokālais ansamblis *Latvian Voices*. Septiņas Latvijas meitenes, profesionālās dziedātājas, gan-drīz visas Jāzepa Vitola Mūzikas akadēmijas absolventes ar kor-dirigēntu diplomu, dzied *a cap-pella*. Sinsinati olimpiādā šī grupa startēja sieviešu kamerkoru katēgorijā, iegūstot zelta medalju un čempionu titulu. Tāpat kā Latvijas Kultūras akadēmijas kamer-koris *Sōla*, par kuŗa panāku-

tas un komponētās dziesmas, latviešu tautasdziesmu apdares, renesances un baroka laikmeta dziedājumi un populāru laikme-tigu dziesmu versijas.

Starptautisku ievēribu ansam-blis ieguva, jau pirmo reizi kon-certējot ārpus Latvijas. Tas notika 2009. gadā Hamburgā. Pērnā ga-da jūlijā, piedaloties konkursā *Vocal Total* Grācā, Austrijā, *Lat-vian Voices* ieguva sudraba dip-loimu, bet šogad aprīli Starpta-u-tiskajā konkursā *A Cappella Leip-*

miem un trim iegūtajām zelta medaļām olimpiādas pirmajā nedēļā vēstījām pagājušajā nedēļā, arī *Latvian Voices* bija aici-nātas dziedātā čempionu grupā, kuŗā ieguva augstāko iespējamo žūrijas novērtējumu. Aculie-cie-
nieki stāsta, ka plašo *Duke Energy* zāli meiteņu septiņbalsīgais dzie-dājums piepildījis tikpat skanī,
it kā dziedātu simtbalsīgs koris.

Slaido latviešu „lakstigalu“ vārdi
ir Laura, Andra, Karīna, Nora,
Zane un vēl viena Laura un Elīna.
Viņu repertuārā ir pašu aranžē-

G.S.

venajiem emigrācijas iemesliem šobrid (ekonomiskā dimensija – turīguma nodrošināšana sev un saviem tuvākajiem), par iespēja-mām sekām, ko Latvija izjutīs jau pēc pāris gadiem (akūts darbaroku, ipaši kvalificētu speciālistu trūkums), kā arī iezīmēja nākotnes perspektīvas Latvijā (prognozē, ka ik gadu tiks radītas 15 000 jaunas darba vietas).

Savukārt ELA priekšsēdis Aldis Austers uzstājās ar prezentāciju, kurās nosaukums – „Par paveik-to un darāmo sadarbības stipri-nāšanai ar Latvijas valdību“, uz-sverot dažus ELA darbības akcen-tus, pozitīvos un ne pārāk pozitī-
vos procesus, kā arī jautājumus, ko ELA plāno risināt tuvākajā nākotnē. Par vienu no pozitīvām iezīmēm tika minēts faktijs, ka ELA sapēmusi pirmo financēju-mu no LR Kultūras ministrijas.

Lielu konferences dalībnieku

uzmanību saistīja nākamais ru-nātājs – 11. Saeimas deputāts, Juridiskās komisijas Pilsonības likuma grozījumu apakškomisi-jas vadītājs Ingmārs Caklais. Viņš uzsvērā, ka divas šā likumprojek-ta trešdaļas attiecas tieši uz du-bultpilsonību. Ievadsesijas nobei-gumā pēdējais referents bija pār-stāvis no Lietuvas Republikas Ārlietu ministrijas Arvīds Daunoravičs, kas klātesošos angļu va-lodā iepazīstināja ar programmu „Globālā Lietuva“. Runa bija par kaimiņvalsts pieredzi jaunas dia-sporas – dzimtenes partnerības ieviešanā. (Turpinājums 2. lpp.)

Konference „LATVIEŠI PASAULĒ – PIEDERĪGI LATVIJAI“

Atklāta konferences otrā darba diena. Prezidijā no kr.: Rolands Lappuķe, Jānis Kukainis, Jānis Boldāns, Daniels Pavļuts, Ruta Klimkāne un konferences norises vadītājs Edijs Bošs

(Turpināts no 1. lpp.)

Beidzoties konferences ievadssesijai, darbs tika organizēts piecas atsevišķas darba grupās. Tās bija: **izglītība** (vadīja PBLA Izglītības padomes priekšsēde Daina Gross un LR izglītības un zinātnes ministra padomniece Liesma Ose), **ārpusskolas izglītība: saieti, nometnes – pamats identitātes veidošanai** (vadīja PBLA Izglītības padomes priekšsēdes vietniece, 3x3 globālā koordinātore Liga Ruperte un *Trisreiztrīs Latvija* valdes priekšsēde Inese Krūmiņa), **novadnieki** (vadīja Amerikas latviešu apvienības (ALA) un PBLA pārstāvē Taira Zoldnere un Latvijas Universitā-

tes (LU) Humānitāro zinātnu fakultātes pētniece Dace Dzenovska), **kultūra** (vadīja Kultūras un nemateriāla mantojuma centra pārstāvē Dace Melbārde un Latviešu biedrības Īrijā pārstāvē Inguna Grietiņa) un **jaunieši** (Ernst & Young vecākais konsultants Jānis Dirveiks un Jaunatnes organizāciju apvienības *IMKA Latvija* pārstāvē Linda Užuliņa). Par šajās darba grupās spriesto un secinājumiem, kas būtu veicams tuvākajā nākotnē pašreizējās situācijas uzlabošanai konkrētajā jomā, ELA zinos atsevišķi.

Konferences nobeigumā Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) priekšsēdis Jānis

Endziņš un ELA priekšsēdis Aldis Austers noslēdza sadarbības memorandu, kuŗa galvenais mērķis – veicināt informācijas apmaiņu starp Latvijas uzņēmējiem un diasporu.

Šī konference uzskatāma par pagājušā gadā aizsāktās tradīcijas turpinājumu. Jau ziņojām, ka pērn 16. jūlijā ELA, sadarboties ar LR Kultūras ministriju un citām institūcijām, notika konference „Latviešu emigrācijas un diasporas problēmatika un risinājumi“.

Informāciju sagatavojuusi
Lāsma Ģibiete,
Eiropas latviešu apvienības
(ELA) komunikāciju referente

Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā vēlēšanu noteikumi

Latviešu Nacionālā Padome
LIELBRITANIJĀ

Latvian National Council
IN GREAT BRITAIN

LNPL sesijā ievēlēta Centrālā vēlēšanu komisija šādā sastāvā: priekšsēdis P. Zivtiņš, sekretāre R. Abakuka, loceklis A. Balode, P. Buchanan, I. Grickus, M. Pūlis.

VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI

A. Vēlētāji un to tiesības

1. LNPL vēlēšanas ir tiesības piedalīties visiem Lielbritanijā dzīvojošiem latviešiem neatkarīgi no pavalstniecības un cittaušiem, kas precējušies ar latviešiem, un viņu pēcnācējiem. Vēlēšanu tiesības ir tiem, kas sasnieduši 18 gadu vecumu līdz 2012. gada 18. novembrim.

B. Kandidāti un to izvirzīšanas kārtība

2. Par kandidātiem var izvirzīt personas, kam ir vēlēšanu tiesības un kas prot latviešu valodu.

3. Kandidātus var izvirzīt pilnībīgi vēlētāji ar ne mazāk kā 10 parakstiem vai Lielbritanijas latviešu organizāciju valdes un to nodalas vai kopas.

4. Izvirzīto kandidātu vārdi saskaņā ar LNPL Centrālās vēlēšanu komisijas izziņotiem techniskiem vēlēšanu noteikumiem jaiesūta Centrālai vēlēšanu komisijai. Reizē arī jāpaziņo izvir-

zito kandidātu dzimšanas dati, adrese, fotografija un īsas biografiskas ziņas, ieskaitot nodarbošanos un akadēmiskās kvalifikācijas, ko kandidāti vēlas ievietot kandidātu sarakstā. Šos datus LNPL Centrālā vēlēšanu komisija izmanto kopejā kandidātu saraksta sastādīšanai. Jāiesūta arī kandidātu rakstveida piekrīšana kandidēt.

5. Kopejā kandidātu sarakstu,

kas reizē ir arī vēlēšanu liste (saraksts), vēlēšanām sastāda un apstiprina LNPL Centrālā vēlēšanu komisija. Sarakstā kandidāti ierakstāmi alfabēta secībā pēc viņu uzvārdiem ar pilnu vārdu, dzīvesvietu (pilsēta vai apgabals) un biografiskiem datiem, ko kandidāti vēlas ievietot.

C. Vēlēšanu norise

6. Vēlēšanas ir vispārējas, vienlīdzīgas, tiesīs un aizklātās.

7. Ikiens pilnībīgs vēlētājs var nodot tikai vienu aizpildītu vēlēšanu listi, attiecīgā ailē atzīmējot ar X zīmi ne vairāk kā 19 kandidātu vārdus, par kuriem viņš balso.

8. Ikiens vēlētājs pirms vēlēšanām no LNPL Centrālās vēlēšanu komisijas saņem vēlēšanu

materiālus: vēlēšanu listi, apzīmogotu aploksni un aploksni ar Centrālās vēlēšanu komisijas adresi.

9. Vēlētāji vēlēšanu listi aizpilda saskaņā ar vēlēšanu techniskiem noteikumiem. Bojātas vai nepareizi aizpildītās vēlēšanu listes uzskatīs par nederīgām.

10. Vēlēšanu kontrolei ir vēlētāju saraksti ar šādām ziņām: uzvārds, vārds un pašreizejā adrese. LNPL pārstāvjiem tiek lūgts papildināt LNPL Centrālās vēlēšanu komisijas piesūtītos sarakstus ar to balsotāju vārdiem, kuri šajos sarakstos neparādās. Sarakstu papildinājumi nosūtāmi Centrālai vēlēšanu komisijai.

11. Sūdzības par vēlēšanu gaitu ikiens vēlētājs var iesniegt LNPL Centrālai vēlēšanu komisijai nevelāk kā divas nedēļas pēc vēlēšanām.

VĒLĒŠANU TECHNISKIE NOTEIKUMI

1. Visa Lielbritanija ir viens vēlēšanu apgabals.

2. Vēlēšanas organizē un vada LNPL Centrālā vēlēšanu komisija. Tās adrese: Straumēni, Cat-

Pošamies uz LNPL vēlēšanām!

Vārds, uzvārds: _____

Adrese Lielbritanijā: _____

Dzimšanas datums: _____

(Nepieciešams, lai pierādītu, ka pēc vecuma ir tiesīgs vēlēt)

Lielbritanijā nodzīvoto gadu skaits: _____

E-pasta adrese: _____

Tālr. nr.: _____

Mob. tālr. nr.: _____

Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā (LNPL) vēlēšanas paredzētas laikā no 2012. gada 1. līdz 18. novembrim. To priekšdarbi jau iesākti, bet daudz kas vēl jāveic nākamos mēnešos.

VĒLĒTĀJU REGISTRĀCIJA

LNPL Centrālā vēlēšanu komisija aicina Lielbritanijā dzīvojošus tautiešus (ipaši tos, kas kopš 2008. gada mainījuši dzīvesvietu) reģistrēties LNPL vēlētāju sarakstā, nosūtot šādu informāciju LNPL CVK pēc e-pasta adreses lnpl@btinternet.com vai pa pastu LNPL CVK Reģistrācija c/o 15 Maryland Road, Wood Green, London N22 5AR.

KANDIDĀTU IZVIRZIŠANA

Par kandidātiem var izvirzīt personas, kam ir vēlēšanu tiesī-

bas un kas prot latviešu valodu. Kandidātus var izvirzīt Lielbritanijas latviešu organizāciju (draudzī, koņu, deju kopu, biedrību u.c.) valdes un to nodalas vai kopas, kā arī pilnībīgi vēlētāji ar ne mazāk kā 10 parakstiem.

LNPL Centrālā vēlēšanu komisija aicina Lielbritanijā dzīvojošus tautiešus (ipaši tos, kas kopš 2008. gada mainījuši dzīvesvietu) reģistrēties LNPL vēlētāju sarakstā, nosūtot šādu informāciju LNPL CVK pēc e-pasta adreses lnpl@btinternet.com vai pa pastu LNPL CVK Reģistrācija c/o 15 Maryland Road, Wood Green, London N22 5AR.

KANDIDĀTU IZVIRZIŠANA

Par kandidātiem var izvirzīt personas, kam ir vēlēšanu tiesī-

bas skaidri un salasāmi jāuzraksta savs vārds, uzvārds un adrese. Tādā kārtībā sagatavotā aploksne jānogādā (pa pastu vai personiski) LNPL Centrālai vēlēšanu komisijai laikā no 2012. gada 1. līdz 18. novembrim.

11. Vēlēšanu aploksnēs atver un balsis skaita LNPL Centrālās vēlēšanu komisijas pilnvarotie balsi skaitītāji.

12. Vēlēšanu kandidāti nevar būt balsu skaitītāji.

13. Vēlēšanu kandidātiem ir tiesības būt klāt balsu skaitīšanā par novērotājiem.

14. Vēlēšanu listes nav derīgas, ja tās nav aizpildītas saskaņā ar vēlēšanu noteikumiem.

15. Par LNPL locekliem būs ievēlēti tie 19 kandidāti, par kuriem vēlēšanās nodots lielākais balsu skaits.

LNPL Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdis:

P. Zivtiņš

sekretāre: R. Abakuka

Lasiet tīmeklī!

ASV latviešu laikraksta

LAIKS
mājaslapa
www.laiks.us

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Balvu novadā

Valsts prezidents Andris Bērziņš, uzsākot darba vizīti Balvu novadā, kopā ar Balvu novada domes priekšsēdi Andri Kazinovski nolika ziedus pie pieminekļa Latgales partizānu pulka 1919.-1920. gadā kritušajiem karaviriem. Piemineklis veltīts tiem apmēram 200 partizānu pulka cīnītājiem, kuri krita cīnās par Latgales atbrīvošanu.

Tiekoties ar Balvu novada deputātiem un domes pārstāvjiem Balvu novada pašvaldībā, Valsts prezidents tika iepazīstināts ar Balvu novada ekonomisko situāciju, situāciju izglītībā, pašvaldības darbu, tās ikdienas izaicinājumiem un nākotnes plāniem. Izglītība ir Balvu novada prioritāte, novadā izdevies saglabāt vietas mazās skolas, padarot tās par lielāko skolu filiālēm. Valsts prezidents piekrita pašvaldības deputātu viedoklim, ka ikvienas mazās skolas slēgšana degradē lauku vidi un faktiski padara to neapdzīvotu.

Pārrunājot novada ekonomiskās attīstības plānus, deputāti īpaši uzsvēra nepieciešamību atjaunot dzelzceļa līniju Rīga-Pitalova caur Gulbeni, kas savulaik tika likvidēta: „Tā bija vislieklākā kļūda, ko Latvijas vara izdarīja, likvidējot vairākas dzelzceļa līnijas. Es pilnīgi atbalstu domu par šo līniju atjaunošanu, par to iestāšos pats un aicinu aktīvi runāt arī jūs,” teica Valsts prezidents.

Būs referendumums par Visaginas AES

Jūnija beigās Lietuvas Seims pirmajā lasījumā nobalsoja par referendumu rīkošanu Visaginas AES jautājumā. 16. jūlijā Saēms pieņēma galigo lēmumu par referendumu rīkošanu. Par referendumu rīkošanu nobalsojuši 62 deputāti, pret bijuši 39, atturējās 18. Referendumam būs konsultatīvs raksturs, un politiķi varēsot nemit vērā tā rezultātus, bet vieniem tie nebūs obligāti.

Pēc Lietuvas Enerģētikas ministrijas aplēsēm, AES projekta izmaksas pašreizējās cenās varētu sasniegt piecus miljardus eiro (3,5 miljardus latu), bet, pieskaitot prognozējamos procentus, inflāciju un projekta investīciju vērtības pārmaiņas valūtas kurss svārstību apstākļos - aptuveni 6,8 miljardus eiro. AES būve varētu ilgt līdz 2020. - 2021. gadam.

Pirks Bombardier tipa lidmašīnas

airBaltic izpilddirektors Martins Gauss paziņoja, ka Latvijas nacionālā lidsabiedrība *airBaltic* izvēlējusies jaunās lidmašīnas iegādāties no Kanadas lidmašīnu ražotāja *Bombardier*. Parakstīts nodomu protokols ar *Bombardier* par 20 c-series lidmašīnu piegādi. Gauss pagaidām nevarēja pateikt, kad tiks parakstīts līgums ar *Bombardier*, bet prognozēja, ka pirmā lidmašīna tiks piegādāta 2015. gadā, līdz 2017. gadam - desmit šā tipa lidmašīnas.

Aviācijas eksperta Tāla Linkaša iekškatā šīs varētu būt riskants pirkums. Plašsaziņas līdzekļos viņš pauž viedokli, ka šādas lid-

mašīnas nav izmēģinātas, nav arī zināms, vai tām būs nepieciešamie ekonomiskie efekti, pieņēram, degvielas patēriņa samazinājums, un vai šie ekonomiskie efekti atbilst tam, kas tiek pausts reklāmās.

Jauni vēstnieki

Valsts prezidentam Andrim Bērziņam akreditācijas rakstus ienesnieguši vairāki ārzemju vēstnieki. Šveices Konfederācijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Latvijā būs **Walters Hafners**, Turkmenistānas – **Halnazar Agahanovs**, Vācijas Federatīvās Republikas – **Andrea Viktorina**. Viktorīna no 1992. līdz 1995. gadam jau strādājusi Latvijā par Vācijas vēstniecības kultūras nodalas vadītāju.

Domā par koņu olimpiādu

Divus gadus pirms Pasaules koņu olimpiādas Rīgā dalību tajā jau pieteikuši koņi no ASV, Venecuēlas, Ķīnas, Rumānijas, Čehijas un Filipīnām. Pasaules koņu olimpiādu organizētāju – Vācijas kultūras biedrības *InterkulturManagement* – koņu starptautiskās sadarbības direktors Gents Lazri stāsta, ka tik liela interese par kādu no gaidāmajām koņu olimpiādām ir pirmo reizi. Koņu vēlme jau tagad reģistrēties dalībai Rīgas olimpiādā ir lielisks apliecinājums Latvijas koņdziedāšanas tradīciju nozīmīgumam un pazīstamībai pasaulei. Jau patlaban dalībai koņu olimpiādā Rīgā reģistrējušies desmit koņi.

Tūristi priecājas par tautastēriem

Rīgā sākts jauns projekts – Rātslaukumā, Doma laukumā un pie Brīvības pieminekļa tūristiem, kā arī vietējiem interesentiem ir iespēja fotografiēties kopā ar meitenēm, kas ģērbušas seno lībiešu, Nicas, Ziemeļvidzemē un Lielvārdes tautastēriem. Etnografisko leļļu ražotāja „Latvju lietas” pārstāvē Ieva Nīkoleta Dāboliņa, kas ir viena no idejas autorēm, arī pati piedālās tēru demonstrēšanā. Viņa skaidro, ka turpmāk būs pieejamas arī brosūras ar informāciju par katru tēru. Nacionālo skaistumu iespējams piedāvāt, laujot tērus iemūžināt par brīvprātīgiem ziedojušiem, tādējādi tūristam par suvenīru panemot līdzi daļīnu Latvijas kultūras. Tā arī radas šī ideja, kuŗu īstenot palīdz tautastēru centrs „Senā klēts”.

Tulīt pēc tautumeitu ierašanās Rātslaukumā ap viņām izveidojas ieinteresētu tūristu loks. Visi steidz krāšņi tērpās meitenes iemūžināt fotografijās, daudzi vēlas ar viņām kopā nografiēties. Te sastopami tūristi no Zviedrijas, Vācijas, Šveices, Spānijas, Ķīnas, ASV, Afrikas. Visi ļoti priecājas par tautastēru demonstrēšanu, daudziem tie šķiet nerēdzēti un savdabīgi.

Dombrovskis pret Ušakovu

Plašsaziņas līdzekļos izcēlusies domu apmaiņa starp diviem politikas smagsvariem – Ministru prezidentu Valdi Dombrovski un Rīgas pilsētas galvu Nilu

Ušakovu. Dombrovskis brīdināja, ka Rīgas dome ar financēm rīkojas sluktākajās „trekno gadu” tradīcijās un valsts lielākā pašvaldība balansē uz finanču katastrofas robežas. Ušakovs atbildi parādā nepalika, apvainojot Dombrovski melošanā, un atgādināja nesenot skandalu ar Dzintaru Zaķi, kas kaitē *Vienotības* prestižam. Ministru prezidentam tika pārmesta arī pārāk liela iztapība starptautiskajiem aizdevējiem, un viņš to gribot uzspiest arī pašvaldībai. Tikšot atceltas visas sociālās programmas, sākot no skolu remontiem un beižot ar brīvbiļetēm bērniem un pensionāriem, lai pēc tam saņemtu “vēl vienu grāmatu par “ekonomiskiem sasniegumiem”, kuŗu vienīgi pieklājības pēc izlasis Starptautiskā valūtas fonda ierēdnī”. Ušakovam tika aizgādāta Dombrovskas grāmata par krizes pārvarešanu ar pašrocigu autora ierakstu.

Reformu partija grib tuvināties ar *Saskaņas centru*

Reformu partijas priekšsēdis Valdis Zatlers sarunā ar *Dienas korespondenti* stāstīja par iespējamā sadarbību ar opozīcijas partiju *Saskaņas centrs*. Nākamgad notiks pašvaldību vēlēšanas, un, kaut arī starp SC un Reformu partiju ir pietiekami daudz atšķirību, RP nevilks jaujas sarkanās līnijas, kādas tai pašlaik ir pret oligarchiem, un būs atvērta sarunām ar citiem politiskajiem spēkiem. Rīgas domes vēlēšanu kampaņā RP centīties uzrunāt arī tos krievu vēlētājus, kuŗi nav apmierināti ar radikālo SC politiku un bezatbildīgo pašvaldības naudas izķērdešanu populistiskās dāvanās. Tas neliecinot par ilgtermiņa politiku. „Mūs interesē arī krievu vēlētājs, jo esam pāretniska partija, kuŗai nav nacionālā robežšķirtne,” sacīja Zatlers. Krievu plašsaziņas līdzekļos parādījusies RP priekšsēža vietnieces Sandras Sondores-Kukules sniegtā informācija, ka Rīgas domē būtu ieņemta RP un SC sadarbība.

Lembergam Londonā labvēlīgs spriedums

2011. gada pavasari Anglijas tiesa pieņēma lēmumu par iesaldēšanas rīkojumu pret Lemberga aktīviem, pamatojoties uz LK 30 meitas sabiedrību celto prasību par it kā prettiesisko frakta ligumu slēgšanu. Iesaldēšanas rīkojums tika pieņemts, neanalizējot, vai Anglijas tiesai vispār ir jurisdikcija pār atbildētāju – Latvijas pavalstnieku, tāpēc Lembergs iesniedza pieteikumu par jurisdikcijas apstrīdēšanu un iesaldēšanas rīkojuma atcelšanu.

Anglijas un Velsas Augstās tiesas Karalienes sēdeklā Komerc tiesa 12. jūlijā pieņēmusi Ventspils pilsētas galvam Aivaram Lembergam (*Latvijai un Ventspili*) nozīmīgu lēmumu, ar kuŗu tiek sagrauta prasība, ko pret viņu 2011. gada aprīli cēla kompanija *Antonio Gramsci Shipping Corporation* un 29 citas *Latvijas kuģniecības* (LK) meitassabiedrības. Šāds tiesas lēmums pieņemts, pamatojoties uz Lember-

ga pieteikumu par jurisdikcijas apstrīdēšanu, kas tika izskatīts četrās dienas ilgā tiesas sēdē 2011. gada nogale un 2012. gada aprīli. Anglijas tiesa ir pilnīgi piekritusi Lemberga argumentiem un atzinusi, ka ne Anglijas, ne Eiropas Savienības tiesības nedod pamatu uzskatam, ka Lembergs būtu slēdzis apstrīdētos frakta līgumus.

Šī lēmuma rezultātā Anglijas tiesa drīz lems arī par tā iesaldēšanas rīkojuma atcelšanu, kurš 2012. gada 20. aprīli tika pieņemts par Lemberga aktīviem. Tādējādi tiks atceltas visi no šī rīkojuma izrietie ierobežojumi rīcībai ar Lemberga mantu. Prasītājiem - LK meitassabiedrībām - būsot pienākums atlīdzināt Lembergam tiesāšanās izdevumus un zaudējumus, ko viņam radījusi nelikumīgā iesaldēšanas rīkojuma pieņemšana un ar to saistītās prasītāju prettiesiskās darbības.

Aizbraucēji čakli strādājuši

Pēc Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieka diasporas jautājumos Rolanda Lappuķes sniegtās informācijas, ārzemēs dzīvojošie un strādājošie latvieši pērn uz mājām caur bankām pārskaitījuši 350 miljonus latu. „Politiku apzinājām jauna dimensija, ka ārzemēs dzīvojošie latvieši ir daļa no valsts attīstības. Reāli vini piedalās Latvijas ekonomikā,” sacīja Lappuķe. Rīgā notika konference „Latvieši pasaule – piederīgi Latvijai”.

Latvijas skolēnu lielei panākumi

23. Starptautiskajā bioloģijas olimpiādā Singapūrā piedalījās 59 valstu komandas, kuras startēja 234 skolēni. Latvijas komandā bija četri skolēni, un visi ieguva pa bronzas medaļai. Latviju olimpiādā pārstāvēja **Michaills Šišovs** (Rīgas 72. vidusskola), **Māris Seržāns** (Rīgas Valsts 1. ģimnāzija), **Mārtiņš Vaivads** (Salacgrīvas vidusskola) un **Kārlis Jermacāns** (Ogres Valsts ģimnāzija). Komandu pavadīja Latvijas Bioloģijas skolotāju asociācijas vadītāja Maruta Kusija un LŪ Mikrobioloģijas un bioteknoloģijas institūta pētnieki Jānis Liepiņš un Agnese Kokina. Lai gan olimpiādas oficiālā valoda ir angļu valoda, tomēr, lai izvairītos no valodas barjeras, visus olimpiādas uzdevumus komandu vadītāji tulkoja valstu nacionālajās valodās.

Olimpiādas uzdevumi tika organizēti divās dienās. Viendaļa bija veltīta praktiskajiem, otra – teorētiskajiem uzdevumiem. Praktiskajā daļā dalībniekiem bija jāveic četri laboratorijas darbi: molekulārajā bioloģijā, mikrobioloģijā un biokīmijā, augu anatomijā un fizioloģijā, kā arī dzīvnieku anatomijā un ekoloģijā. Ipaši labi Latvijas komandai veicās molekulārās bioloģijas laboratorijas darbā, savukārt no teorētiskās daļas uzdevumiem - sistēmatikā.

Papildus sacensībām olimpiādas dalībniekiem tika sniegtā plaša kultūras un atpūtas programma. Vislabāk skolēniem palikusi atmiņā gaisa pūķu dari-

nāšana un laišana naksnīgajās Singapūras debesīs, Singapūras nacionālā augla duriana baudīšana, vienradžīvis un Singapūras centra modernā architektūra.

„Globālais latvietis” tīmeklī

Ārlietu ministrija (ĀM), lai attīstītu tiešāku dialogu ar ārvalstis dzīvojošiem tautiešiem, plāno izveidot tīmekļa vietni „Globālais latvietis”. Ar šādas vietnes palīdzību iecerēts izveidot arī vienotu kultūras telpu, tuvinot vai sakopojot portālus ārvalstīs un Latvijā un arī paredzot sadarbību ar sociālajiem plāssaziņas līdzekļiem. „Globālais latvietis” veicinātu ērtāku piekļūšanu valsts informācijai, tas darbotos pēc vienas aģentūras principa, lai tautiešiem ārvalstīs vienuviet būtu atrodama vajadzīgā informācija.

Platforma „Globālais latvietis” tiks veidota no līdzekļiem, ko ĀM paredzēts piešķirt šā gada valsts budžeta grozījumos, – 14 181 lats atvēlēts, lai no Latvijas izbrauktu iedzīvotāju bērniem darītu pieejamāku latviešu kultūru un izglītību un lai atbalstītu latviešu biedrības un organizācijas ārvalstīs. Ar piešķirto finansējumu tiks nodrošināta atlīdzība par darbu vismaz vienai personai, kā arī platformas attīstība, uzturēšana un mārketingi.

Saeimas deputāta un sportista morālā atbildība

Valsts kontroliere Inguna Sudraba intervijā LNT raidījumam *900 sekundes* komentēja basketbolista Andrija Biedrina un *Vienotības* Saeimas frakcijas priekšsēža Dzintara Zaķa rīcību, izvairīties no nodokļu nomaksas. Biedriņš izvairījās maksāt 11 543 latu pievienotās vērtības nodokli (PVN), ievedot Latvijā ASV no-pirkto motorlaivu *Malibu Wakesetter*. Prokurors ir uzrādījis Biedriņam apsūdzību pēc Kriminālikuma 218.panta 2. daļas – par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas. Par to var sodīt ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem, ar piespiedu darbu vai naudas sodu līdz 120 minimālajām mēnešalgām (24 000 latu).

Dzintars Zaķis gadu mijā bija ticis pie jaunas automašīnas *Volvo XC60*, nenomaksājot valstij aptuveni 8800 euro (6160 latu) PVN. Mežinot labot situāciju, Zaķis automašīnu no sava uzņēmuma atpircis, un, veicot šo darījumu, PVN esot tīcis nomaksāts.

Sudraba intervijā *900 sekundēm* akcentēja, ka šajā gadījumā 10 000 latu ir slieksnis, pie kura iestājas kriminālatbild

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Valstsvīrs gaismēnā VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Rīgas krievvalodīgās avīzes *Čas un Vesti Segodņa* divātā, ar autora jūsmīgu piekrišanu pārtulkoja un ievietoja žurnālista Daiņa Lemešonoka rakstu, kas bija publicēts DELFUs portālā. Viņš pat izpelnījās *Čas* redakcijas uzslavu: izrādās, "latviešu vidū ir intelligenti cilvēki". **Virsrakstā Dainis Lemešonoks vaicā:** "Kāpēc mēs milam okupāciju?" Un atbild: "Tāpēc, ka uzskatām to par ideālu indulģenci, kas pilnībā attaisno mūsu nācijas klūdas, mulķības un nelietības." (Izcelums mūsu – red.) Tātad latvietis Lemešonoks pārmet savai tautai klūdas, mulķības un - galvenais - nelietību.

Lemešonoks gluži kā tāds pravietis Jezaja apsūdz: "Mēs, kas bija publicēts DELFUs portālā. Viņš pat izpelnījās *Čas* redakcijas uzslavu: izrādās, "latviešu vidū ir intelligenti cilvēki". Virsrakstā Dainis Lemešonoks vaicā: "Kāpēc mēs milam okupāciju?" Un atbild: "Tāpēc, ka uzskatām to par ideālu indulģenci, kas pilnībā attaisno mūsu nācijas klūdas, mulķības un nelietības." (Izcelums mūsu – red.) Tātad latvietis Lemešonoks pārmet savai tautai klūdas, mulķības un - galvenais - nelietību.

Lemešonoks gluži kā tāds pravietis Jezaja apsūdz: "Mēs,

Latvijas tauta, cenšamies ar "okupācijas fakta" konstruēšanu izdeldēt sevi apjautu, ka mūsu senči - vispirms jau viņu vadoņi un bajāri (...) ir naivi ielaudušies flirtā ar Stalīnu." Lemešonoks gatavs paskaidrot: Kārlis Ulmanis "padevīgi līdzdarbojās neatkarības noārdišanā".

Šis Lemešonoka apgalvojums gan robežo ar nelietību.

Lūdzu, te man rokā *Jaunāko Zīnu* 1940. gada 18. jūnija numurs: "Es palikšu savā vietā, jūs paliekat savās," savā radio uzrunā teica Kārlis Ulmanis. Bet kas tad cits viņam atlīka? Zinādams, ka Latvijas armijai nav pa spēkam apturēt padomju kaļaspēka kolonas, kas bruka virs Latvijai no trim pusēm - no austriumiem, no dienvidiem (nule okupētās Lietuvas) un rietumiem (no bazēm, kas 1939. g. rudenī

tika uzspiestas), Kārlis Ulmanis domāja par vienu: kā novērst asinspirti, kā kaut uz kādu laiku nomierināt satrauktos prātu. Kārlis Ulmanis - tāpat kā Konstantīns Petss Tallinā - bija **trägiska** personība, *force majeure* upuris. Un apgalvojumi, ka viss būtu bijis citādi, ja Ulmanis 1934. gada 15. maijā nebūtu izdzinis Saeimu un nodibinājis autoritāru režīmu, **nav ne graša vērtī:** Čehoslovakija bija priekšzīmīga demokratiska parlamentāra republika, taču bija spiesta padoties Hitlera ultimātam, jo Rietumu sabiedrotie to nodeva.

Un 1940. gada vasarā Rietumu sabiedrotie bija šoka stāvokli pēc tam, kad Lielvācijas vērmachts iesoļoja Parīzē, un nespēja pat domāt par Baltiju, kas iežmiegtā starp Hitleru un Stalīnu.

Vispār jāsaka, ka Kārlis Ulma-

nis bija **valstsvīrs gaismēnā:** ne gluži slavas apmirdzēts, ne gluži viscaur nosodāms. Kārlis Ulmanis bija izcils vīrs, bet, kā teiktu Gēte, *der Mensch in seinem Widerspruch* - pretrūnings.

Nedz nekritiski apjūsmot, nedz aizgūtnēm nomelnot - tā manuprāt būtu prātīga pīeja.

Filologs un izdevējs Māris Ruks (*LA* 27. jūnijā) ir sašutis par to, ka prof. Deniss Hanovs un prof. Valdis Tēraudkalns savā grāmatā *Laiks, telpa, vadonis: autoritārisma kultūra Latvijā 1934 - 1940* pauž "neslēptu niciņajumu pret Latvijas valsts vēsturi", meklējot "negātīvisma kri-patas".

Māris Ruks uzsver, ka "Eiropas kontekstā autoritārisms Latvijā ir tā laika normāla parādība". Bet tas taču negroza faktu, ka jebkuļa veida autoritārs režīms

apspiež vārda brīvību, apslāpē kritiskas balsis, uzspiež kādu "vienīgo pareizo" ideoloģiju. Un vai saimnieciskā augšupeja atsver minētos trūkumus?

Prof. Hanovs un prof. Tēraudkalns, var teikt, atgāinājās (*LA* 5. jūlijā), starp citu, norādot, ka pompozās brīvdabas izrādes ("Atdzīmšanas dziesma" u.c.), ko rīkoja Ulmaņa režīma slavinašanai, atgādinājušas pasākumus, ko prata organizēt padomju "agītprops".

Nobeigumā būtu jāpiemin vēsturnieku Valtera Ščerbinska un Ērika Jēkabsona sastādītais 575 lpp. biezas krājums: *Apvērusums. 1934. gada 15. maija notikumi avotos un pētījumos*. Gribētos ticēt, ka pret šo rūpīgi sagatavoto krājumu netiks celti būtiski iebildumi.

Franks Gordons

BEZ VIŅIEM

Šīs nedēļas komentāra virsraksts „Bez viņiem” man ienāca prātā divējādā sakarā. Pirmais ir jautājums, par kuŗu *Laikā* un *Bīvajā Latvijā* pēdējo nedēļu laikā esmu rakstījis ne jau es viens, proti, tā dēvētais ebreju īpašumu restituīcijas jautājums. Neatkartošu, ko esmu par to rakstījis pagātnē, taču šone-dēl nācis klāt viens jauns elements, proti, vienā no Latvijas laikrakstiem bija publicēta intervija ar ebreju kopienas vadītāju Latvijā Arkādiju Sucharenko, un tajā bija runa par dažādām darba grupām, ko valdība laika gaitā veidojusi par šo lietu, un man gluži vai žoklis atkārtās, lasot, kas A. Sucharenko par to bija sa-kārms: „Un visas nākamās valdības, ieskaitot Godmaņa valdību, atkal taisīja darba grupas šā jautājuma risināšanai. Šo darba grupu rezultātus es nezinu, jo tajās ebreju kopienas pārstāvji netika iekļauti.”

Neticami! Jautājums ir par ebreju kopienai būtisku problēmu, un politikāni neatrod par vajadzīgu darba grupā iekļaut attiecīgās sabiedrības pārstāvju?! Kur vēl kaut kas tamlīdzigs ir dzirdēts? Ak jā, gluži bez precedenta mūsu valstī tas nav vis. Eiropas cilvēktiesību gadā toreizējais īpašo uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretāriāts uz beidzamo sanākšanu neuzaicināja vienu no galvenajām grupām, kurai ar cilvēktiesību ievērošanu pie mums nudien tā ir, kā ir.

Toreiz nebija ne mazākā jautājuma, ka patiesais ielūguma neizsniegšanas iemesls bijusi diskriminācija, lielākoties tāpēc, ka sekretāriātu vadīja institūcionāli homofobiskās Latvijas Pirmās partijas pārstāvis Oskars Kastēns.

Vai līdzīgi būs noticis ar ebrejiem? Zināt es to nevaru, bet ir nudien pat ļoti grūti saprast, kā var veidot darba grupu par ebreju jautājumiem bez pašiem ebrejiem. Darba grupu mērķis vienmēr ir bijis sastādīt to īpašumu sarakstu, par kuŗiem var runāt saistībā ar restituīciju. Kurš gan var to zināt labāk nekā pati ebreju kopiena? Tagad, kad šī jautājuma sakarā no amata aizgājis viens tieslietū ministrs un amatā stājies cits, acīmredzot diskusija par kārtējo jauno darba grupu tiks atjaunota, redzēsim, vai arī šoreiz politikāni nolems par lietu runāt bez to cilvēku klāties, uz kuŗiem tā vistiešāk attiecas.

Otrs jautājums ir varbūt proziskāks, proti, – nesen Rīgas dome nolēma aizliegt ubagošanu Rīgas pilsētas centrā, atļaujot to vienīgi pie dievnamiem, jo to pārstāvījītāj tur ubagot. Arī te ir tāds „bez viņiem” moments. Sākotnēji ubagi paši dižojās, ka nekādu aizliegumu viņi neņems vērā. Laikrakstā *Dienā* bija intervēta dāma, vārdā Tamāra, kuŗa pazinoja, ka „esmu sēdējusi un sēdēšu” uz kāpnēm, kas ved uz tā dēvēto stacijas tuneli pašā Rīgas centrā. Tamāra skaidroja, ka ar savu pensiju viņa, invalide, iztikt nevarot, – „mēs drīzāk eksistējam nekā dzīvojam”.

Es stacijas tuneli iegriežos gandrīz katru dienu un pēdējā laikā Tamāru tur neesmu manījis. Uz kāpnēm allaž sēdēja arī sieviete ar acīm redzamām neuroloģiskām problēmām, arī viņas vairs tur nav. Pašā tuneli vienmēr, galvu noliekus, stāvēja veca kundzīte ar kabatlakatiņu pie acīm, ļaujot garāmgājējiem domāt, ka viņa raud. Dažas dienas vēlāk *Dienā* vēl bija materiāls par to pašu kundzi, patiesībā tā esot ļoti nikna kundze, kas brūk virsū jebkuļam cilvēkam, kuŗš censās

uzurpēt „viņas” vietu ubagu ap-rindās, - taču arī viņu pēdējā laikā neesmu manījis. Pie tunela kāpnēm kādreiz stāvēja arī jauns cilvēks ar vienu kāju, viņš klusi krievu valodā dūca: „Ātvainojiet, lūdzu, ātvainojiet, lūdzu...” Arī viņa vairs nav. Pašvaldības policija solījusi rīkot reidus, sods par neatļautu ubagošanu būšot desmit latu. Acīmredzot tas savu ir padarījis.

Isti nezinu, ko par to visu domāt. No vienas puses, ubagošana ir tikpat sena kā cilvēce, par to rakstīts i Vecajā, i Jaunajā derībā. Slavenajā mūziklā „Jēzus Kristus superzvaigzne” Jēzus dzied: „Nabagie būs vienmēr, izmisīgi cīnoties, labāk padomā par visu labo, kas ir tev” (angļu valodā, protams, tas izklausās labāk). Mūsdienu Latvijā patiesām ir ļoti daudz dzīves pabērnu, mana Svētā Glābēja Anglikānu draudze katrai sestdienai piedāvā zupas virtuvi, kurā mēs pabarojam pāris simtu cilvēku ar zupu, maiži un konserviem. Jau minētā Tamāra žurnālistam stāstīja, ka viņa pensijā saņemot 45 latus mēnesi. Jā...

Taču, no otras puses, ir arī skaidrs, ka diezgan daudzi no tiem, kuŗi Rīgā ubago, ir tikai bezkaunīgi. Tas pats puvis ar vienu kāju – presē ziņots, ka viņam kaut kur tuvumā allaž grozoties pilnīgi vesela meitene, kuŗa rēgulāri pievāc naudu, ko viņš savācis ubagojot, - puvis acīmredzot ir sava atbalsta sistēma. Dzirdēts par sievietēm, kuŗas zem džempera pabāž spilvenu, lai tēlotu grūtnieces. Žurnālists, vācot materiālu rakstam, aptaujāja vairākus Rīgas iedzīvotājus. Kāda sieviete teica: „Nedodu un neduošu. Agrāk pie Bērnu pasaules kāda sieviete lūdza maizītei – neesot, ko bērnus paēdināt, devu kukuli maizes un tad es dzirdēju „trīsstāvīgos mātes vārdus,” varbūt tiešām man ir laimējies.

Tomēr es saprotu, ka visai daudziem cilvēkiem Latvijā dzīve ir pārāk grūta un sarežģīta. It īpaši ziemā, kad jāmaksā lielie apkures rēķini, galus nevar sa-vilkt ļoti daudz laužu, arī tādi, kuriem nekad mūžā neienāktu prātā stāvēt uz ielas ar pastieptu roku. Mūsu valsts sociālie die-nesti dara, ko var, bet ročības pietrūkst, lai visiem nodrošinātu cilvēka cienīgu dzīvi. Latvija jo-projām ir viena no nabadzīgākajām valstīm Eiropas Savienībā, un ir jautājums politikai visos līmeņos, jo tā tam neva-jadzētu būt divdesmit gadus un vēl ilgāk pēc valsts neatkarības atgūšanas. Pārlieku daudzi cilvēki peļņas meklējumos ir de-vušies uz ārzemēm, un viņu sū-tītā naudiņa dažām labam tepat palikušajam ir krietni liels at-spaids. Taču kopumā situācija nav diez cik laba.

Protams, ubagus var atrast arī pasaules bagātājās valstīs, tāpat manā dzimtajā Čikāgā viņu ir pietiekami daudz. Neviens no mums nevar zināt, kas konkrēti ir noticis ar katru cilvēku, kuŗu ieraugām uz ielas. Jēzum (vai, pareizāk sakot, mūzikla auto-riem) ir taisnība, ka nabagie būs vienmēr. Vajag palīdzēt, bet vai tas ko dos? Jau minētājā laikraksta materiālā Doma baznīcas pārstāvis stāstīja, ka „iem, kas pie mūsu durvīm ubagoja pa-stāvīgi, esam piedāvājuši darbu, lielākoties palīgdarbus, taču par samaksu, bet atsaucības nav bijis”. Tajā pašā publikācijā kāds ubags atzīna, ka uz ielas esot labāk nekā pansionātā, jo „labāk te nekā tur uz vieniem un tiem pašiem gīmjiem skatīties”. Lai nu kā, tomēr tagad laikam sa-nāk, ka vismaz Rīgas centrā – arī tur mēs tagad būsim „bez vi-niem”.

Kārlis Streips

Temata turpinājums

Kas notiek ar Brāļu kapiem? Iceres un financējums

„Brāļu kapi ir kā dzīve. Icerēs viss ir tik skaids. Mums ir varoņi, kas krituši par brīvu Latviju. To sargāt un kopt mums liek viņu atdotās dzīvības. Brīvības kareivjus ar pateicību guldisim Brāļu kapos svētai piemiņai. Paši nāksim šurp mācīties dzimtenes milestību, drosmi dzīvot, iedvesmu kalpot valstij un tautai. (...)”

Mēs, zemes pretrunu skartie, mēdzam spriest, kuri no mirušajiem ir cienīgs atdusēties Latvijas ideālu svētvietā. Taču svārīgāk ir jautāt, kuri no dzīvajiem ir cienīgs te stāvēt? Pie Brāļu kapu Svētās uguns klājas nākt ne vien ar ziediem, bet ar apnēmību kalpot brīvas, vienlīdzīgas, vienotas un laimīgas Latvijas labā. Reiz, lai izcīnītu Latvijas valsti, ienaidnieks bija jāuzvar ar šauteni rokā. Šodien, lai brīvības ciņu sapni piepildītu, ir jāuzvar ienaidnieks sevi,” – tā raksta Latvijas evāngeliski luteriskās Baznīcas archībiskaps Jānis Vanags grāmatas „Rīgas Brāļu kapu 1915. 1936. 2011” ievadā. Apjomīgā, skaistā un ar vēsturiskiem faktiem bagātā grāmata iznākusi pagājušajā gadā, un to finansējis Austrālijas latviešu Rīgas Brāļu kapu Atbalsta fonds, kurā organizētājs ir Jānis Vējiņš.

tūra veic visus darbus, kas saistīti ar restaurāciju. Uzreiz jāpiebilst, ka restaurācija prasa nopietnu izpēti, nopietnu finansējumu un, protams, darbu veikšanai ir vajadzīgi speciālisti, ar celtniecības darbu zinātājiem tik nopietnā darbā iztikt nevar.

Mazliet vēstures

Pēc Otrā pasaules kara Rīgas Brāļu kapu tika atstāti bez speciālistu uzraudzības un vajadzīgās aprūpes. No 1958. līdz 1964. gadam veiktā restaurācija galvenokārt bija dažādi labiekārtošanas darbi, un, kā skaidro Guntis Gailītis, – tā bija ansambla simbolisko elementu pielāgošana citas ideoloģijas standartiem, un tas nozīmēja oriģinālās simbolikas iznicināšanu. Gāja laiks, Brāļu kapu pamazām degradējās, tāpēc vēl LPSR laikos, 1988. gadā, dažādu nozaru speciālistus izdevās apvienot darba grupā, kas uz entuziasma pamatiem uzsāka Rīgas Brāļu kapu zinātnisko izpēti. 1991. un 1992. gadā speciālisti izstrādāja Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanas programmu, kuri bija paredzēts izveidot zinātniskās pētniecības un ražošanas uzņēmumu, kas apvienotu labākos speciālistus Brāļu kapu apsaimniekošanas,

Naudas devēji

Aģentūras direktors Guntis Gailītis norāda, ka no sirds teiktus pateicības vārdus pelnījuši visi ziedotāji un arī abi fondi: „Rīgas Brāļu kapu un Latvijas vēsturiskā mantojuma fonds” daudz dara, lai jaunatnei stāstītu par Latvijas vēsturi un Brāļu kapiem, to nozīmi un vērtību, tāpēc pēdējos gados fonda nav pieticis līdzekļu, lai finansētu restaurācijas darbus. „Tā ir fonda izvēle, viņi dara vajadzīgu darbu, bet viņi nav Brāļu kapu restaurācijas darbu vienīgie un galvenie finansētāji,” skaidro Guntis Gailītis. Jāpiebilst, ka 2004. gadā tika noslēgts Trīspusējais līgums starp Aizsardzības ministriju, Kultūras ministriju un Rīgas domi par finansējumu Rīgas Brāļu kapiem.

Ieskatoties Aģentūras finanču pārskatos, var redzēt, ka 2006. gadā Aģentūras finansējums Rīgas Brāļu kapiem ir bijis 209 852 lati, no kuriem:

lielāko zinātāju, bet restaurācija nav vienkārša, ir jābūt faktos un zināšanās pamatotai rīcībai,”

2010. gadā
Rīgas pašvaldība – 20 895 lati
Kultūras ministrija – 30 124 lati
Aizsardzības ministrija – 6390 lati

Ziedojojumi – 19 443 lati
Ziedojojumi – 2467 lati
Diemžēl raksta tapšanas laikā pārskats par 2011. gadu nebija pieejams, bet Guntis Gailītis norāda, ka finansējums jo tālāk, jo nabadzīgāks.

Sogad savu ārtavu Rīgas Brāļu kapu restaurācijas darbos pēc vairāku gadu pārtraukuma atkal ir apņēmies dot „Rīgas Brāļu kapu un Latvijas vēsturiskā mantojuma fonds”. Vēl jāpiebilst, ka Aģentūras un Fonda sadarbību nosaka 2006. gadā noslēgtais Sadarbības līgums, kurā ir paredzēta ne tikai naudas līdzekļu piesaiste Rīgas Brāļu kapu atjaunošanai, veicinot apsaimniekošanas un restaurācijas darbus, bet arī informātīva un izglītojoša darba veikšana, lai veicinātu sabiedrības izpratni par Brāļu kapu nozīmi.

Veicamie darbi

Veicamo darbu saraksts Rīgas Brāļu kapos no 20012. līdz 2015. gadam ir krietni liels, 13 lapas. Taču jau saraksta sākumā rakstīts: ja tiks piešķirts finansējums... Darbu saraksts sadalīts trīs prioritātēs. Pirmās prioritātēs restaurācijas darbu sarakstā ir IV depozitārija rekonstrukcija, Terases un Svētās uguns altāra rekonstrukcijas 1. posms, bojāto un trūkstošo kapu plākšņu nomaiņa (pakāpeniski, pēc vajadzības katru gadu), Centrālā kapu lauka sānu sienu rekonstrukcija, restaurācijas projekts un akmens materiālu inventārizācijas nobeigums. Pirmās prioritātēs saraksts paredz arī labiekārtošanas, remonta un renovācijas darbus.

„Mēs zinām, ko un kā darīt, ir vajadzīgs tikai finansējums. Tai pirmām kārtām ir jābūt valsts rūpei. Mani satrauc arī doma, vai Brāļu kapiem tiks ierādīta kāda vieta Rīgas - Eiropas kultūras galvaspīlētas sariņojumos 2014. gadā. Pašlaik izskatās, ka Brāļu kapu ir aizmirstī,” pēc mūsu tikšanās saka Guntis Gailītis.

Guntis Gailītis

Sint grāmatas ir dāvinātas Rīgas Pieminekļu aģentūrai, kuras galvenais uzdevums ir koordinēt, plānot un vadīt darbus, kas saistīti ar pieminekļiem Rīgā. Pieminekļu aģentūras direktors **Guntis Gailītis** stāsta, ka Brīvības piemineklīm un Rīgas Brāļu kapiem daudzo pieminekļu vidū ir īpašs statuss un patiesībā **jau sen ir bijis vajadzīgs atsevišķs likums par Brāļu kapu statusu un finansējumu**. Esot cerība, ka tāds likums beidzot varētu tapt.

Likums vajadzīgs ne tikai tāpēc, ka Brāļu kapu ir izcils kultūrvēsturisks piemineklis un kritušo svētvietu, bet arī tāpēc, ka ar finansēšanu ir problēmas, kas pēdējos gados netiek risinātas, bet tikmēr laika zobs dara savu. Jāpiebilst, ka nauda vajadzīga gan Brāļu kapu uzturēšanai un labiekārtošanai, gan restaurācijai. Rīgas dome ir atbildīga par uzturēšanu un labiekārtošanu, bet Pieminekļu aģen-

tzpētes un restaurācijas darbu veikšanai. 1994. gadā tika izveidots Rīgas pilsētas pašvaldības bezpejķas uzņēmums „Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu pārvalde”, kas veica dažādus uzturēšanas, izpētes, projektu izstrādāšanas, restaurācijas un konservācijas darbus. 1996. gadā atjaunoja Latvijas Valsts ģerboni, krustus un gadskaīlus, sāka kapu plākšņu atjaunošanu. Uzsāka apbedījumu vēsturiska izpēti un datu bazes izstrādāšanu. No 1997. līdz 2002. gadam veica Altāra atbalsta sienas restaurācijas un konservācijas darbus, galveno ieejas vārtu telpu un interjera remontu, kā arī tēlniecisko veidojumu un akmens apšuvuma tīrišanu, uzsāka celiņu seguma nomaiņu galvenajā kapu laukā. 2004. gadā Pārvaldi reorganizēja un izveidoja Rīgas pašvaldības aģentūru „Rīgas pieminekļu aģentūra”, kurās galvenais uzdevums, kā jau minēts, ir restaurācija un visi ar to saistītie darbi.

„Rīgas Brāļu kapu un Latvijas vēsturiskā mantojuma fonda” finansējums 2006. gadā ir bijis 18 000 latu skulptūras „Divi brāļi” restaurācijai un 1500 lati architekta A. Birzenieka kapavietas iekārtošanai.

2007. gadā Aģentūras finansējums Rīgas Brāļu kapiem ir bijis 286 451 lats, no kuriem:

- no Aizsardzības ministrijas saskaņā ar Trīspusējo sadarbības līgumu – 97 652 lati;
- Kultūras ministrijas mērķdotācija – 39 200 lati;
- Rīgas dome (aprūpei, uzturēšanai) – 73 000 lati.

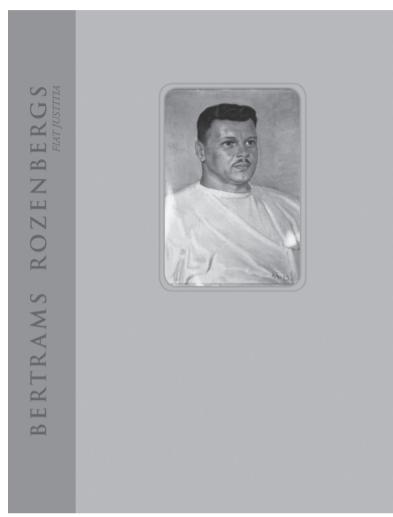
No 2008. līdz 2010. gadam Rīgas Brāļu kapu restaurācijai izlietoti:

2008. gadā
Rīgas pašvaldība – 104 044 lati
Rīgas pašvaldības investīcijas – 16 865 lati
Kultūras ministrija – 71 060 lati
Aizsardzības ministrija – 77 393 lati
2009. gadā
Rīgas pašvaldība – 13 335 lati
Kultūras ministrija – 54 197 lati
Aizsardzības ministrija – 86 217 lati

Sallija Benfelde

Lai notiek taisnība

Rita Petričeka, Bertrams Rozenbergs, apgāds SIA VESTA-LK, Rīgā, 2012.g., 215 lpp.

Vinsaulē aizgājušo ievērojamu personu piemiņai tuvinieki var sarūpēt skaistus kapakmeņus vai pat piemineklus, var ziedot cienījamu summu kādai sabiedriskai organizācijai, var iedibināt stipendiju, var arī sarakstīt par aizgājēja dzīvi veselu grāmatu. Grāmatas variantu izvēlējusies chirurga, korporācijas Lettonia filistra, patriota, padomju varas apspiest Bertrama Rozenberga (1904–1960) ASV dzīvojusī meita Rita Petričeka.

Grāmata vairākos veidos ir neparasta. Vienkārt, izdevums ir īpaši grezns, Rozenberga pēcteči tajā būs ieguldījuši milzu līdzekļus. Maz būs tīcis domāts par šī grafiskā dizaina meistardarba plašāku izplatību tautā, galvenie tā saglabātāji nākamībai paliks ciltstēva Rozenberga pēcteči, viņos ieprecētie un turpmākās paaudzes. Otrkārt, grāmata ir divās valodās. Pirmajā pusē

iespiestajam latviskajam tekstam seko dažas foto attēlu lappuses ar pierakstiem kā latviešu, tā angļu valodā, bet grāmatas otra puse ir ar latvisko pusi pilnīgi identisks teksts angļu valodā. Tam pa vidu izvietoti pat attēli, kas jau skatīti latviskajā pusē. Pievienotas vienīgi dažas parindes un trīs lappuses gaņš skaidrojums par Latviešu legionu. Grāmatas varonis, kā tur lasām, pratis trīs valodas – latviešu, vācu un krievu, bet daudzi viņa pēcteči, bez šaubām, visu mūžu pratis tikai vienu valodu, angļu valodu.

Neparasti ilgs bijis arī grāmatas tapšanas laiks. Rita Petričeka manuskriptu pabeigusi jau 1998. gadā, angļiski tas tulkots septiņus gadus, bet vēlāk vēl otriem septiņiem gadiem nācies paitet, līdz grāmata nākusi klajā. 2012. gada 12. marta rakstītos ievadvārdos autores vīrs (jeb vai jāsaka – atraigis?) Juris Petričeks saka: „Šīs grāmatas izdošana ir mans mīlestības darbs Ritas (Saulītes) piemiņai un cieņas apliecinājums viņas tēvam, Cīlēkam ar lielo burtu.” Divaini gan, ka Ritas Petričekas miršanas fakti un datums nav atzīmēts viņas plašo biografisko datu beigās.

Pēc studiju beigšanas 1935. gadā Bertrams Rozenbergs strādājis par ārstu Rēzeknē, tad no 1940. gada vasaras līdz 1944. gada vasarai dzīvojis Tukumā, kur pāris gadu vācu okupācijas laikā veicis arī Tukuma pilsētas vecākā pienākumus. Kaņa beigu posmā Rozenberga dzīvesbiedre ar mei-

tām nonāk Rietumos, un 1949. gadā uz Austriju centies aizbēgt arī Bertrams pats, tomēr viņam neveicās, un viņš nonāca čekas nagos. No 49. līdz 66. lappusei lasāmas daudzas Rozenberga no izsūtījuma vietām uz dzimteni rakstītās vēstules. Pēc atlaišanas brīvībā Rozenbergs appreces otrreiz un līdz savai nāvei agrā 55 gadu vecumā dzīvo Liepājā.

Spītīgā, sīkstā, bet arī taisnā Rozenberga daba vislabāk parādās viņam 1950. gadā padomju „tiesā” pirms izsūtīšanas dotajā pēdējā vārdā. Rozenbergs toreiz teicis: „Es uzskatu padomju varu Latvijā par nelikumīgu, tāpēc sevi par PSRS pilsoni neuzskatu. Žēlastību notiesas neprasu, bet prasu godāt taisnību pēc romiešu tiesībām.” (6.) Pēc atgriešanās Latvijā no apcietinājuma Rozenbergs teikto tūviniekam skaidrojis šādi: „Senajā Romā tiesnesis pirms sprieduma nolasīšanas paziņoja *fiat justitia*, kas nozīmē „Lai notiek taisnība”, un es negribētu, ka cilvēce 2000. gadu laikā ir gājusi atpakaļ.” (7.) Vārdi *fiat justitia* tad arī grāmatas titullapā zem Rozenberga vārda figūrē kā tāds papildu virsraksts.

Pauls Rozenbergs, Bertrama krustdēls, pauž šādu viedokli: „Šodien gandrīz vai ikiens latvietis zina, kas bija Gunārs Astra, kurā pēdējais vārds tiesas sēdē 1983. gada decembrī būtībā ieziņāja pēdējo mūsu tautas atmodu. Nezinu, cik nopietni nēmamas astrologu hipotezes par cilvēka rakstura atkarību no

zvaigznāja, kurā viņš dzimis, taču interesanti, ka viņu dzimšanas dienas ir blakus: Bertrams Rozenbergs – 23. oktobrī, Gunārs Astra – 22. oktobrī. Domāju, ka arī Bertrama Rozenberga pēdējais vārds tiesā ir pelnījis, lai to zinātu viņa tautieši.” (87.) – Niekšānās ar astroloģiju, protams, ir noraidāma, bet citētajam krustdēla pēdējam teikumam nevar citādi kā vien piekrīt. Vai Bertrams Rozenbergs tagad pēc grāmatas publicēšanas latviešiem kļūs par otru Gunāru Astru, tomēr stipri jāšaubās, jo Astra, kā pareizi saka Rozenberga krustdēls, it kā ievadīja veselu jaunu laikmetu, un viņa attieksme un vārdi tiesā kļuva plaši zināmi tautā jau tuvākajās dienās pēc to izteikšanas. Rozenbergs turpretim savus līdzīgi varonīgos vārdus izteica padomju éras pašā tumšakājā posmā, bet zināmi tie kļūst tikai tagad.

Kas no visas grāmatas lasītājam visvairāk varētu palikt atmiņā? – Nominēšu Bertrama sagrautās mātes attēlu 94. lappuses augšā, kur viņa skatāma, izvadot dēlu pēdējā gaitā Meža kapos. Māmuļa Marija sava pirmsdzimtā dēla zemei atdošanas dienā liek domāt par citu Mariju, Sāpu dievmāti, *Mater Dolorosa*. Romas katoļu un protestantu uzskati dalās par to, vai dievmātei vareja būt vēl citi bērni, Jēzus brāļi vai māsas. Mūsu Marijai, kā lasām Ritas Petričekas atmiņās, bijuši vēl divi dēli, bet, lūk, kas ar viņiem noticis: „Otrais dēls Pauls bez vēsts pazuda taigā Vorkutas

tuvumā četrdesmit astoņu gadu vecumā; viņa atdusas vietu nezina neviens. Trešo dēlu Arvēdu nomocija Magadanās vergu no metnē trīsdesmit deviņu gadu vecumā, un viņa kauli, jādomā, ir kopā ar citu mocekļu kauliem kādā kopējā kapā.” (95.) – Vēlākais, šai vietā pat pats neattapīgākais lasītājs atgādis, ka grāmata ne tuvu nav Rozenbergu ģimenes „iekšēja lieta”, bet ka tā spēcīgi atblāzmo visas mūsu tautas 20. gs. traģēdiju. Tāpēc, ja vien macīš ņauj, iegādājieties to to-mēri!

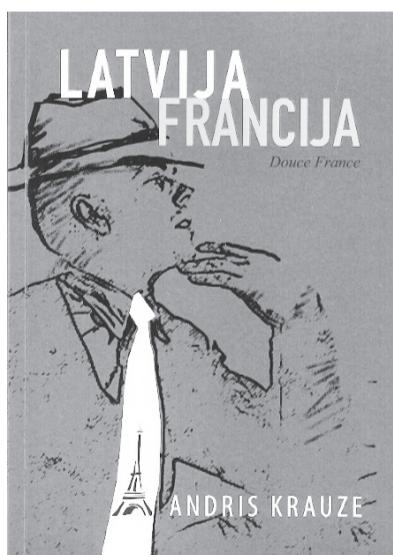
Riskējot ar iespāida radišanu lasītājos, ka šo rindu rakstītājam ir kāds īpašs tematisks jājām-zirdziņš, gribas tomēr izteikt nožēlu, ka no monoteisma, ko daudzi uzskata par t.s. Rietumu civilizācijas augstu sasniegumu, tiecamies atiet atpakaļ pie senākām, primitīvākām kultūrām, kas domājās pazīstam daudzus dažādus dievus. Mūsu nupat apcerētās grāmatas autore dievus daudzskaitlī piesauc gan sava stāstījuma iesākumā, gan beigās, tomēr nepasakot, vai domāti, teiksim, Zevs, Atēna un Minerva jeb vai drīzāk Pērkons, Dēkla un Kārta. Bertrams Rozenbergs, cik var spriest, bijis monoteists, jo uz viņa kapakmeņa (95.) ie-gravēts kristiešu krusts.

Eduards Silkalns

Grāmata iegādājama par ziedojumu Okupācijas mūzejam, sazinoties ar Juri Petričeku, – e-pasts: paddedze@gmail.com Tālr. +371 26452340

Žanu un Bonapartu zemes

Andris Krauze, Latvija Francija, izdevējs SIA „Vesta-LK”, 112 lpp.

No lielajām Eiropas tautām uz latviešiem stiprākā ietekme noliedzami bijusi vāciešiem un krieviem. Tā kā saikne ar šīm tautām mums bijusi uzspiesta, ne brīvprātīga, 19. un 20. gadītā radās latviešu inteliģenti, kas jaunu garīgu impulsu meklējumos raudzījās aiz tālākiem apvāršniem. Anšlavs Eglītis un Ēriks Ādamsons dažu ko labu saskatīja Anglijā, Niklāvs Strunke iemīloja Itāliju, Konstantīns Raudive – Spāniju, bet Edvartam Virzam tuva kļuva Francija un tās dižā pagātne.

Ne Francijas un latviešu attiecībām tālākā pagātnē, nedz jaunākajam laikam nav veltīta Andra

Krauzes nelielā grāmatiņa **Latvija Francija**, kas izdota ar Eiropas Komisijas pārstāvības Latvijā un Francijas vēstniecības Latvijā finansiālu atbalstu. Autora galvenā uzmanība ir pievērsta laikam starp Pirmo un Otru pasaules karu. Tālāka pagātne ir nodarīta pirmajās 20 lappuses, bet jaunākajam laikam jau ir veltīti Andreja Krūmiņa **Trimdaszemes Francijas** (2001 – 2010) četri pamatīgie sējumi.

Apcerot mūsu laikraksta 2011. gada 8. – 14. janvāra numurā A. Krūmiņa 4. sējumu, rakstīju par grāmatā sastopamiem uzvārdiem un teicu, ka „pats diženākais ir kādreizējā Latviešu apvienības Francijā valdes priekšsēža Bonaparta uzvārds”. Piemetināju vēl jautājumu: „Nez kā viņš pie tāda tīcis?” Krauzes grāmata tagad sniedz atbildi. Napoleona armija 1812. gada kaļķagājienā uz Krieviju virzījusies caur Kurzemē un Zemgali. Tālāk Krauze raksta:

Sens nostāsts vēsti, ka kāds franču virsnieks iemīlējies skaistā kurzemniecē, vārda Babbe, kura viņam dzemdējusi bērnu. Kad jau nāis tēvs jautājis Napoleonam, kā lai nosauc bērnu, atbilde bijusi – Bonaparte. Kopš tā laika visiem Babbes pēcnācējiem tīcis dots vārds Bonaparte, kas vēlāk latviskots uz Bonaparts. Dzimtas izcel-

sme dokumentēta Kuldīgas aprīņķa Vārmes pagasta draudzes grāmatā. No šīs dzimtas cēlies arī Ernests Bonaparts, kuriš pēc Otrā pasaules kara 16 gadus nodienēja Francu Ārzennieku legionā. (9. lpp.)

Pirms dažām nedēļām sēru sludinājums vēstija, ka Ernests Bonaparts miris. Lai tad šī atgriešanās pie viņa uzvārda reize ir arī recenzenta atvadu sveiciens, dzīvē neiepazītajam Bonapartam nonākot aizsaulē!

Saskarsme ar franču kaļaspēku sniedzot arī izskaidrojumu, kāpēc tieši Kurzemē esot tik populārs priekšvārds Žanis (pēc franču Jean), bet franču asinis plūstot Akurateru dinastijā, kuŗas pazīstamākais pārstāvis ir rakstnieks Jānis Akuraters. Mūsdienu Latvijā labi pazīstama ir dziedone Ieva Akuraterere.

Līdzās Anglijai Francija jau kopš ilga laika tiek uzskaitīta par zemi, kur pajumti un patvērumu gūt cilvēkiem, kam dažādu iemeslu pēc dzīve viņu pašu dzimtenē kļuvusi neērta vai apdraudēta.

Interesantajā nodaļā ar virsrakstu „Politiskie emigrantī un slepenie dienesti” lasām:

20. gadsimta 30. gadu otrajā pusē Parīzē darbojās Kārla Ulmaņa rezīma politisko pretinieku grupa. Tās kodols bija no Latvijas emigrējušie sociāldemokrati un komunisti. Opozicionāru līdeņi

bija eksdiplomāts Fēlikss Cielēns, pulkvežleitnants (vēlāk – generālis) Voldemārs Ozols un rakstniece Austra Ozoliņa-Krauze. Kopumā Parīzē aktīvi darbojās vairāk nekā 50 – 60 personas. Daļa politisko emigrantu Ozoliņas-Krauzes vadībā 1936. gadā uz laiku apvienojās Latvijas antifaisti apvienībā. (53.)

Vai nav sāji jāpasmaida, ka antifaisti nav vienīgi krievu radikāli, kas tagad Rīgā 16. martā mēģina patraucēt mūsu legiōnāru gājienu uz Brīvības piemineklī, bet ka brīvās Latvijas pirmajā laikā tādi bijuši arī starp mūsējiem, kas nav varējuši samierināties ar toreizējo valsts ie-kārtu! Īpaši skumjīš ir Ozoliņas-Krauzes („dēkainās Austras”) nepiepildītais mūža gājums.

Ja mums, latviešiem, būtu vajadzīgs kāds kreisi noskaņotas sievietes ideāltips, kāda latviešu Roza Luksemburga, vai tāda varētu būt Austra Ozoliņa-Krauze? Kā starptautiskas spiegu grupas dalībniece Parīzē gan atklāta arī 1903. gadā Daugavpili dzimus Latvijas pilsone Raisa Švarcs.

Starp pašām interesantākajām grāmatas nodaļām vēl jāpiemin pastāstījums par Latvijas sūtniečības nama likteņiem (49. – 50.) un par Latvijas dalību 1937. gada Pasaules izstādē Parīzē (97. – 101.). Izdevums iesākas ar jūnas pilniem vārdiem: „Ak, Parīze! Mākslinieku un mīlētāju, revolucionāru un dzīves baudītāju sapnis, gara un personības brīvības citadele...” Pēc ievada

lappuses jūsma apstājas, viss turpmākais teksts ir klaji informātīvs, tiešs, lakonisks, bez liek-vārdības, bet saistošs.

Grāmatīgas grafiskais iekārtojums ar platām lapu malām, kur ierakstīt vēres, ir ļoti pievilcīgs. Foto attēli uzbūr laikmeta atmosfāru. Tā kā franči tiek uzlūkoti par īpaši apveltītiem ar labu gaumi, ir tikai sakarīgi, ka gaumīgai jābūt arī daļēji franču financētai grāmatai.

Latvija Francija gan aplūko tikai medaļas vienu pusi, t.i., latviešu ceļošanu uz Franciju un darbošanos tur. Pirmāk piemīnētā nodaļa par Napoleona armiju Latvijā jau uzrakstīta tikai kā ievads, tūlīt pēc tās nāk „Pirmās bezdelīgas no Latvijas”, un arī visas turpmākās nodaļas ir par bezdelīgām un visādiem citādiem putniem **no** Latvijas. Būtu jauki, ja taptu grāmata par franču ietekmi uz Latviju pašā Latvijā. Rīgā taču frančiem ir lepna vēstniecības ēka Raiņa bulvārī, darbojas Franču licejs, operā un koncertzālēs dzied un mūzičē franču mākslinieki... Liekas, ka par Franciju Latvijā sanāktu daudz biezāka grāmata nekā nule apcerētā par Latviju Francijā, bet franči taču arī ir daudz lielāka tauta.

Eduards Silkalns

P.S. Grāmatu varat sanemt, sa-maksājot tikai pasta izdevumus, jo tās iznākšanu finansiāli at-balstījusi ES Pārstāvība Latvijā un Francijas Kultūras institūts.

Sazinieties ar redakciju!

„Lieli celi, mazi celi – visi Rīgā satecēja” (t.dz.)

Ieskats folkloras festivālā BALTICA 2012

Festivāla Baltica 25 gadu jubileja Rīgā pulcēja 173 folkloras kopas un etnografiskos ansambļus no visiem Latvijas novadiem un pilsētām, kā arī lietiskās mākslas studijas, tautas teicējus, amatniekus un individuālos dalībniekus. Kopā 2000 dalībnieku – neticami lielu skaitu. No ārzemēm bija ieradies 300 odalībnieku liels košu viesu pulks, viņi mērojuši ceļu no ASV, Izraēlas, Italias, Francijas, Bulgārijas, Lietuvas un Igaunijas.

Vērmanes dārzs Rīgas centrā ir pārtapis par plašu skatuvi festivāla daudzpusīgajām norisēm. Te gan zālienā, gan uz koka estrādītes koncertē folkloras kopas, var sadziedāties arī dziesmu telti, tepat ir bagāta amatnieku un tautas mākslas studiju tautisko priekšmetu un lietu pārdošana. Lūdzu – sākot no koka karotēm, līdz stilīgai linu kleitai ar magoņu rakstu. Rakstaini lina audumi un galdauti, šatierā segas, tautiskas jostas un lupatiņu grīdcelīni, senās baltu rotas, greznas podnieku krūzes un jauņums uz kārā zoba – grauzdētas mandeles ar kiplokiem. Man patīk viss, un arī cenas ir pieejamas, jo pats meistars bez starpnieka pārdod savu preci. Par naudu runājot, jāuzsveř – visi koncerti un festivāla sarīkojumi ir par brīvu, biletēs netiek tirgotas, un tautas mākslas svētki ir demokrātiski sasniedzami katram.

Amata prasmes ir cieši savītas ar tautas nemateriālo kultūras mantojumu, kā to tagad zinātniski dēvē, bet mēs ar to saprotram dziedāšanu, dejošanu, gadsārtu tradīciju svētku svinēšanu. Tad tiek dziedātas katriem svētkiem atbilstīgas tautasdziešmas. Zinātniskajā konferencē, festivālu atklājot, folkloras pētniece Aida Rancāne no Latvijas Universitātes izteica domu, ka gadsārtu svētku sagatavošanas daļa ieines sakārtotibas un apkārtnes uzpošanas ievirzi. Arī jaunu aizsākumu, kā tas ir, piemēram, Dagdā, svinot Annas dienas svētkus vai Talsos - Ūsiņdienu. Pētījumi rāda, ka gadsārtu svētkus svin vairākas dienas, pirmaj diebai ir vairāk ezoterisks raksturs, un svētki tajā norit ģimenes lokā, otrā dienā svētki jau ir gan

ģimenē, gan plašākā sabiedrībā. Zinātniece atzīst, ka sabiedrība ir nogurusi, un novēl tai, lai sapņi un miegs nenomāc reālitāti.

Gribas secināt, ka gadsārtu svētku svinēšana mūsu tautā ir uzmundrinošs un atjaunojošs process. Bet latviešu godi – krusības, kāzas un bēres – iezīmē cilvēka mūža nozīmīgākos notikumus. Festivālā saklausām arī šādas dziesmas, un tās ir kontekstā ar galveno temu – celš. Vērmanes parkā var saņemt mākslinieciskas pastkartes ar Māras, Ūsiņa, Zalkša zīmēm un to skaidojumu saistībā ar celu. Festivāla Dižkoncerts kino *Splendid Palace* zālē svinīgi apliecinā dalībnieku gatavību glabāt tautas garmantas. Priecē lietuviešu *Kupkemis* ar sešām milzu tāšu taurēm un reto, tikai leišiem piederīgo sutartines polifono dziedājumu. Dižkoncerta telpās zaļi smaržo meijas, bet arā asfalta un Rīgas mūķu karstā elpa kausē dalībnieku speķus. Viņi turas preti ar smaidu, dziesmu un satikšanās prieku. Uzrunāju nejaušu pretimnācēju, kas ar kokli padusē steidzas pa parka celiņu, tā ir Evija Filipsone no folkloras kopas *Laiva*.

„Kāpēc tu piedalies folkloras kustībā?” Evija atbild: „Lai dabūtu to sajūtu, ko ikdienā nevar iegūt, joprojām saglabājot veco. Mana vecmāmiņa Anna Priedīte bija liela dziedātāja Alūksnē. Vēl nemācēdama staigāt, es jau dziedāju.” Fotogrāfejoties Evija piebilst: „Tik karsts, ka villaini nevar uzlikt.”

Iepriecina, ka festivāla dalībnieku pulkā sastopu daudz jauniešu, kam plecā kokle, akordeons, vijole vai bungas. Jaunās ģimenes, kas līna kreklīnos, biksītēs un brunčos ieģērbj savus mazulišus un nesā tos visur līdzi, pat uz skatuves. Gluži kā Evija, šie mazie latvieši aug kopā ar dziesmu. Tiesa, ja folkloras ansambla pamatkodols ir ģimene, tad tai apkārt pulcējas līdzmātāji.

Latvijas presē un, galvenais, tautas atmiņā ir labi saglabājies epizōds, kad *Skandinieku* vadītājs Dainis Stalts pirmo reizi pēc aizlieguma festivāla laikā atkal publiski pacēla Latvijas karogu.

Laikraksts *Diena*: *Atmodas laika aktīvists atceras, ka festivālam 1988. gadā visādam gadījumam bija sagatavojis trīs karogus, kurus līdz pacelšanas brīdim kādreizējā Sporta pili līcis paslēpt ozolzaru vītnēs un villainēs.*

Arī man atmiņā no toreizējās *Balticas* palicis ansambla *Kolibri* koncerts Doma laukumā, kad pirmo reizi mūžā redzējām tau tiešus - skaitus dziedātājus līna kreklos, kas, atbraukuši no ASV, – kas tik skanīgi dziedāja latviešu tautasdziešmas.

Garais ceļš kopā ar tautasdziešmu padara dzīvi skaistāku un skanīgāku

Festivāls *Baltica* arī šogad sagaidījis savus tālumniekus. Pēterbaznīcā sestdienas rītā katrs ansamblis tematiski ir veidojis dziesmu kopu, atrodot vienojošo sasauci ar ceļa temu. *Dūdalnieki* no Lielbritanijas dzied kaļavīru dziesmas, tās rāisa pārdomas par situāciju, kad viņu vecāki kārā ceļos abija spiesti atstāt Latviju. Sibīrijas latvieši no Omskas - ansamblis *Daina* ar nevillotu sirsniņu iesaista klausītājus kopdziesmā. Visiem labi zināmā folkloras kopa *Teiksma* no Minesotas Elgas Pones vadībā izvēlējusies vairākas ar jūru un Jūras māti saistītās dziesmas. Viņu pūrā ir arī E. Melngaila un J. Vito liņa savāktās tautasdziešmas. Elga Pone dziedājumu beidz ar vārdiem: „Garais ceļš kopā ar tautasdziešmu padara dzīvi skaīgāku un skaistāku.”

Spirgts, skanīgs un sabalsojumā bagāts ir *Sudrabavots* no Vašingtonas. Atrīniņa paliek dalībnieku teiktie vārdi, ka savam repertuāram viņi meklē dziesmas par sievietes spēku. To arī varēja sajust, staigājot tālus ceļus ASV; viņi ar savām dziesmām gan stāsta par latviešiem, gan mācātās citiem. Viņi dzied arī Latvijas vēstniecības sarīkojumos, reprezentējot tautas kultūru. „Simtu jūdu tālumā” ir tema, ko izdzied Luksemburgas latviešu folkloras kopa *Dzērvēs*. Nesen dibinātā grupā apvienojās gan uz svešu pusi aizprecējušās dziedātājas un viņu bērni, gan tie, kam darba gaitas Luksemburgā, arī viņu otrās pusītes iesaistījušās

ansambla darbībā. Ir arī bērnu kopa *Mazās dzērvītes*, kurā bērniem tiek mācītas tautasdziešmas un rotaļas, pat noturētas krustabas.

Mazliet skumjas ir šīs dziesmas un emocijas dziedātāju acis, pirmo reizi piedaloties festivālā un pārstāvot citu zemi, ne savējo. Vini koncertā saka: „Kā gājputni mēs atgriežamies Latvijā ik vasaru, lai atkal satiku savus mīļos.” Nodomāju - vai tāpēc izraudzīts ansambla nosaukums *Dzērves*, ka putna saucienā jūtamas ilgas? Ar košām rotāšanas dziesmām augstās Pēterbaznīcas velves ieskandina Igaunijas latviešu folkloras kopa *Rēvelē*. Vadītāja Laura Šmidberga desmit gados krāto dziesmu pūru dižajos *Skandiniekos* turpina jaundibinātajā Igaunijas latviešu folkloras ansamblī.

Dzirksteles virs Daugavas

Kas nebija un īpašs ir *Baltica* dalībnieku gājiens. No Vērmanes parka gaŗām Brīvības piemineklim, cauri Vecrīgai, pāri Akmens tiltam tas devās uz AB dambi – pussallu Daugavā tieši pretim Rīgas pilij, Domam un Pēterbaznīcāi, – tur notika festivāla atklāšanas Ugunsrituāls.

Kad Pārdaugavas pusē redzu Svētku gājienu, kas ar degošām lāpām kā zelta zvaigznītēm virs galvas dodas uz Daugavas malā novietoto latviešu zīmju vietu, – tas ir līdz šim neredzēts skats. Kā senči nebeidzamā paaudžu plūsmā ļaudis nes ko pārāku par ikdienas nesamo, – viņi nes vīrs galvām dzirkstošu, degošu dziesmu garu, un to simbolizē mirgojošas uguntiņas. Lāpnešu gājiens dziedot iet gaŗām Gaismas pilij, pelēkdūmakotam, sagumušam kalna siluetam. Sirmais milzis sēd Daugavas krastā. Gājiens ir tā zelta josta, par ko tautasdziešmas dzied, – to apjōzot ap Daugavu vai jūru, neļaujams svešam nākt un latvju ziedus postīt. Gājienu galva jau sasniegusi ceļa galu, kamēr aste vēl Vecrīgā. Tūkstoši pāriet pār Akmens tiltu, un varbūt tas jau arī ir tas Baltais zalktis, par kuru *Balticas* zīmju kartītēs lasīju?

Atklāšanā visi nodziedam Latvijas himnu un dalībnieki aiz-

dedz ugunszīmes – par Latviju, par novadiem. Liesmu lielumu var redzēt no pretējā krasta, un ir vēlēšanās, lai tās šķista visu, kas atrodas Daugavas krastos.

Turpinājums

Nākamajā festivāla dienā daibnieku pulkā satieku **Imantu Nigali**. Dzimusi, augusi un mācījusies Amerikā, aktīvi darbojusies latviešu jauniešu kultūras laukā ASV, pašlaik viņa studē Latvijas Universitātē. Mazi fragmenti no mūsu sarunas lai apliecin, ko darām, kam ticam un ko turpinām.

Jautāju: „Ievibrēt latviešos identitātes un piederības skauņu, kāda nozīme te ir tautasdziešmām?”

Imanta: „Tas, manuprāt, ir svārīgi, es tagad tīmeklī vēroju, kas notiek pašreiz Dziesmu svētkos Milvokos. Tas, ka mēs varam saņākt kopā šeit tādā īpašā Dziesmu svētku brīdī, ir ļoti nozīmīgi. Apbrīnojamī ir arī tas, ka mēs varam tautastērpos dziedāt tautasdziešmas un dejot tautasdejas, nedzīvojot Latvijā. Tas ir fantastiski!”

Jautāju: „Kas tad ir latvietis, latvieša gars?”

Imanta: „Tas ir kaut kas īpašs! Tā ir valoda, tas ir – savās asinīs, savā garā sajust sevi kā daļu no kaut kā lielāka. Lai kur es būtu, latvietība un valoda visur nāk līdzi, un latviešus var atrast visur. Tas ir lieliski – viņus var saņākt visur, un šeit, festivāla, var aplūst ar visiem kopā.”

Tūdaiļ ir Imantas kārtā ar postfolkloras kopu *Laiksne* iet uz skatuves. Vērmanīti veldzē pērkona dārdi un lietus. Imanta novelk pastalas, baltās zeķes un basām kājām iet dziedāt. Viena stipra balss, tikpat stipra kā tūksotiem citu, ko vieno dziesma.

Nobeidzot ieskatu lielajā notikumā, gribu uzsvērt, ka festivālā *Baltica* 2012 ļaudis uzrunāja dzīli, saturiski izvērstī veidotā programma, tajā izceltie ceļa jēdzieni latviešu mītoloģijā, krusīces, celamaize, dziesmu ceļš. Par to varēja pārliecināties un priečties gan dalībnieki, gan skatītāji.

Dace Micāne Zālīte

3x3 nometne Īrija pirmoreiz

"Pirms nometnes mēs tikai nojautām, kādam īsti ir jābūt 3x3. Tagad, kad nometne jau ir beigusies un 3x3 dibinātāja Līga Ruperte atzīst, ka šī ir bijusi tāda nometne, kādai jābūt 3x3, esam bezgala gandarīti, ka mums ir izdevies to ištenot," ar patiesu prieku atzīst Īrijas pirmā ģimeņu sajeta rīkotāji. "Protams, turpmāk būsim daudz ziniņāki, jo nu esam izgājuši cauri visam procesam – gan sagatavošanas posmam, gan pašai nometnes norisei. Nākamreiz daudz ko darīsim pavism cītādi," saka Īrijas 3x3 padomes locekļi un lūdz vislielāko paldies par padomiem teikt Līgai Rupertei un Inesei Krūmiņai. Viņas gan čakli konsultējušas nometnes rīkotājus nometnes sagatavošanas laikā, gan nākušas talkā arī pašas nometnes laikā.

Saietā Zalajā salā kopumā piedalījās 83 dalībnieki, un Dublinas kalnos Lārčilā, kur notika nometne, bija sabraukuši latvieši no Zviedrijas, ASV, Kanadas,

Foto: Andris Tomašuns

Lielbritanijas, Latvijas un, protams, no Īrijas. Nometnotāji piedalījās kopumā 14 ievirzēs, un visai nometnei cauri pamīšus ar "Apvārsni" vījās arī Jānu mācība, jo Īrijas pirmajai nometnei nedēļa pirms Jāniem tika izvēlēta ar īpašu nolūku. Pirkārt, lai iemācītos tā pa īstam

līgot, otrkārt, lai pirmā nometne paliku atmiņā ar visspilgtākajiem un latviskākajiem svētkiem, kādi vien iedomājami, un, treškārt, lai tieši līgojot pulcinātu kopā Īrijas latviešus, jo ne tikai rīkotājiem, bet arī daudzajiem Īrijā mītošajiem latviešiem līdz šim bijis visai maz zināšanu par

3x3 un īpašo gaisotni, kas valda nometnē.

Nedēļas laikā Īrijas nometnē, apmeklējot dažādas ievirzes, nometnotāji papildināja zināšanas **Austrā Graša** (par latviešu valodas vērtību pasaules kontekstā), **Andra Tomašuna** (caur mūsu pašu fotoalbumiem - ceļojumā uz pagātni), **Jāņa un Lailas Kirmuškas** (gan bērniem, gan pieaugušajiem, lellu valstība), **Viestura Zariņa** (Latvijas un Īrijas alus darišanas vēsture, brūvēšana, lietošanas kultūra, baudīšana), **Līgas Rupertes** (3x3 kustības dibinātāja) un **Māras Tupeses** (savstarpējo attiecību uzlabošana ģimenē un bērnu audzināšana), **Ineses Krūmiņas** (latviskās virtuves noslēpumi, Saulgriežu rituāli un Jānu svinēšanas tradīcijas), **Jāņa Krūmiņa** (seno latviešu cīņu un veiklibas prasmes), **Aelitas un Juŗa Batņas** (latvisko pirts rituālu noslēpumi), **Līgas Reiteres** (ventiņu stāstniece un Zāļu sieva), **Mārītes Briedes** (rotaļas un spēles ½

x ½), **Māra Brasliņa** (latviešu danči), **Valērija Martinkēviča** (sporta nodarbības bērniem), **Ilvas Kramas** (radošas mākslas un veidošanas nodarbības) un **Valdas Birkmanes** (kā aust bez stellēm) vadībā. Pie nometnotājiem ciemojās arī Austrā Graša uzaicinātais kēltu valodu speciālists profesors Rourijs O'Higinss (*Ruairi O'Highinn*), īru dzejnieks Maikls O'Loklins (*Michael O'Loughlin*), alus darītājs Trevors Virtmens (*Travor Wirtman*) un portāla *Baltic-Ireland* redaktore Laima Ozola. Notika lekcijas par Īrijas latviešu vēsturi un braucieniem uz pīpu meistara Kārla Pētersona mūzeju Salinoginā, pārgājiens kalnos un Daudzinājums piederībai, ko vadīja Inese un Jānis Krūmiņi.

Tagad, pārskatot fotografijs un pārlasot dalībnieku vērtējumu anketas, šķiet, ka mums tomēr ir izdevies izveidot mazu "Latviju" tepat Dublinas pievārtē.

Sandra Bondarevska

Austrālijā nemaz nav tik tālu

Kas ir vislaimīgākais cilvēks? Tas, kurš prot just līdzi citam un priečājas par cita laimi kā par savējo. (Johans Wolfgangs Gēte)

Ir vasara, un ikvienam kopā ar sauli dāvāta iespēja pakāpties šī gada visaugstakajā un vissvētīgākajā virsotnē, lai izbaudītu dabas burvību, ziedēšanas skāstumu un lai palūkotos apkārt – kas piepildījies un kas vēl gaidāms gada visgaišākajā laikā – Latvijas vasarā. Stāsta, ka šai laikā mēdzot notikt brīnumi – ceriņziedos laimi varot atrast, papardes ziedu sameklēt un mārgiņiņas ziedā mīlestību atsaukt.

Brīnumi vasarā tiešām notiek – tā nosprieda Valmieras SOS cīmata „Irbišu” mājas bērni, kad kādu dienu saņēma bezgala mīlu un dārgu sūtījumu no ļoti tālās zemes – no Austrālijas.

Kas gan ir šie cilvēki zemē, ko no Latvijas šķir neskaitāmi tūkstoši kilometru? Kas liek viņiem atbalstīt un iepriecināt bērus, kuriem nākas dzīvot bez isto vecāku gādības?

1963. gadā mācītājam V. Voitkusam Adelaidē pienāca ziņa no Vācijas, ka bērnam kādā latviešu ģimenē nepieciešama neatliekama medicīniskā pali-

dzība, taču ģimenes materiālais stāvoklis liedz to sniegt. Vairākas latviešu sievietes nolēma sniegt atbalstu šai ģimenei. Pirmās bija Vilma Kalderovska, Herta Frīdenberga, Rita Mētra, Dagnāra Jātniece un citas – astoņas dāsnas, darbīgas dāmas, kuras nodēvēja sevi par **Adelaide** „krustmātēm”. Reizi trijos mēnešos viņas pulcējās, vāca zieņojumus, pērkot lozes, mēģināja laimēt loterijā. Ir pagājuši daudzi gadi, paveikti neskaitāmi labi darbi un iespēju robežas palīdzēts daudziem tautiešiem. Saistībs gan pa šiem gadiem maiņijies, taču labo darbu kēde nav pārtukusi.

Soreiz bezgala milš sūtījums nokļuva Valmierā, kur kopā ar audžumammu Ināru Krūmiņu vienā no SOS cīmata mājinām dzīvo Ginita, Kristers, Andris, Alekss un Jānītis. Šiem mazajiem valmieriešiem jau agrā bērnībā nācies pārceiest daudz rūgtu brīžu, un arī tagad nekas nespēj pilnīgi atsvērt savulaik piedzīvoto vecāku nevēribu un pāresības – ne materiālais nodrošinājums, ne SOS sistēmas dāvātās iespējas augt un sevi pilnveidot, ne to cilvēku gādība un mīlestība, kuri patlaban ir kopā ar viņiem.

Adelaide "krustbērni"

Tāpēc šo bērnu sirsniņām duibultsvarīga ir ik reize, kad viņi jūt – kāds par viņiem domā un vēl viņiem labu. Katrs šāds apliecinājums vairo cerību, rada drošību un pārliecību – arī es to mēr esmu tik vērtīgs, lai mani kāds atcerētos.

Tā diena jūlija sākumā, kad bērni saņēma sūtījumu no Austrālijas, šķiet, bija viena no priečīgākajām šai vasarā. Par to bija parūpējušās Adelaides „krustmātēs”, taču īpaša pateicība pie-

nākas Ilzei Rozentālei, kuŗa piešķir ne mazumu pūlu, lai sūtījums, ko nogādāt adresātam uzticēja Vītolu fondam, uzsāktu tālo ceļu uz Latviju. Nav lielāka prieka kā redzēt bērna acis ie-mirdzamies sajūsmā, ieraudzīt viņa seja nevīltotu prieku. Tie bija Svētki, tas bija Notikums, tas bija Brīnumi! Tik daudz skaistu, noderīgu un arī mazliet svešādu interesantu lietu (jo tās kā nekā celojušas vai no otras pasaules malas) – rotaļlietas,

galda spēles, drēbītes, apavi, saldumi... Taču pats būtiskākais bija siltums, ko varēja izjust no katras lietas, – kāds labs cilvēks, domājot par Latvijas bērniem, to bija izvēlējies un iegādājies, kādas siltas, rūpīgas rokas to bija likušas lielājā sūtījumā un nogādājuša pastā, lai šīs dāvanas uzsāktu tālo ceļu pāri Pasaulei. Bērni, protams, bezgala priečījās par visu, taču svarīgākā šķita apziņa, ka kaut kur ir cilvēki, kas viņiem dāvājuši savu mīlestību. Tikai pašus mazākos grūti nācās pārliecināt, ka enģeļi mēdz apciemot cilvēkus ne tikai Ziemsvētku laikā...

Kad drīz pēc mīļā sūtījuma saņemšanas bērni devās pavadīt dažas dienas pie jūras, vecākā meitene ieprātojās: „Kā būtu, ja mēs tagad smiltīs uzzīmētu sirsnīju? Vai viļņi to spētu aizskalot un aiznest tur, tālu projām – līdz okeanam un pēc tam vēl tālāk – līdz pašai Austrālijai?” Uz to desmitgadīgais Kristers pārliecināts atbildēja; „Protams! Es kartē apskatījos – Austrālija taču nemaz nav tik tālu, tā ir pavisam tuvu!” Viņam taisnība – tuvu gan. ļoti tuvu. Ja cilvēki sarunājas sirds valodā.

Vita Diķe

Vītolu fondam rit vienpadsmitais darba gads, un ziedotāji var pamatoti lepoties ar 1100 jauniešiem dāvāto iespēju iegūt augstāko izglītību. Šajā mācību gadā diplomu par augstāko izglītību saņēma 92 jaunie speciālisti. No 604 fonda stipendiātiem 132 zināšanas apguvuši ar vidējo vērtē-

jumu 9. Tas liecina, ka jaunieši prot novērtēt sniegtu atbalstu.

Ik gadu 150 jauniešiem tiek dāvāta iespēja studēt, taču saņemto iesniegumu skaits ir daudz lielāks. Piemēram, 2010. gadā Fonds saņēma 525 jauniešu iesniegumus, 2011. gadā – 446, bet 2012. gadā – 452. Tas nozīmē, ka ik gadu Vītolu fondam būtu nepieciešamas 250 – 300 jaunieši.

nas stipendijas, lai jauniešiem, kuŗi savas spējas un uzņēmību ir parādījuši jau vidusskolā, būtu iespēja ie-gūt izglītību. Vairāk nekā ar 400 pašreizējiem stipendiātiem līgums tiks pagarināts uz 2012./2013. mācību gadu.

Šajā gadā no 452 studētājiem 17 ir bāreni, 60 jauniešu ģimenēs vidējie ie-nākumi uz cilvēku mēnesi ir mazāk par 50 latiem.

Iepazīstoties ar jauniešu iesniegumiem un viņu dzīvesstāstiem, nākas secināt, ka, līdzekļu trūkuma spiesti, ik gadu bez iespējām studēt paliek daudzi talantīgi un sevi jau apliecinājuši jauni cilvēki, kuŗi varētu kļūt par Latvijai noderīgiem izglītotiem speciālistiem. Diemžēl liela daļa no viņiem atstās dzimteni, lai gādāt iztikas līdzekļus dotos uz citām val-

stīm, un mūsu zemei kļūs par daudziem gudriem jauniem cilvēkiem nabagāka.

Ļoti lūdzam tos, kuŗiem ir iespēja, dibiniet savu stipendiju, tā mēs palīdzēsim gan jauniešiem, gan Latvijai!

Vairāk uzziniet –
www.vitolufonds.lv

ISLANDE UN LATVIEŠI

Pēc tā, cik daudz dažādās pasaules valstīs dzīvo latvieši, varētu spriest, ka esam viena liela un varena tauta un Latvija - tik pārapdzīvota zeme, ka nabaga latviešiem jāmeklē mājvieta tālu prom no Dzimtenes. Pat tik tālu, ar tik atšķirīgu klimatu, floru un faunu kā Islande.

Pēc oficiālajiem un svinīgajiem Islandes biskapes konsekrācijas dievkalpojumiem un pieņemšanām varējām apauties tūristu stipros apavus un ieterpties lietu necaurlaidīgās vējjakās, lai ar noīreto autiņu trīs dienās apbrauktu apkārt Islandes salai un no visām pusēm apskatītu vietas, kur dzīvo ne tikai islandieši, bet arī pēc apjuveniem aprēķiniem ap 400 latviešu - apmēram 1,9% no kopējā ārzemnieku skaita.

Reikjavikas katedrālē Hallgrimskirkā tikāmies ar tur jau pieko gadu dzīvojošiem Lindu Penezi un Pēteri Leizānu no Gulbenes novada. Viņus apciemot bija ieradies Pētera dēls Mārtiņš Leizāns, kas studē Latvijas Sporta paidagoģijas akadēmijā.

Linda strādājot Reikjavikas skolas virtuvē un tur pieskatot arī bērnus, bet Pēteris braucot par autobusa šoferi. Abi ar dzīvi un darbu Islandē ir apmierināti, jo varot labi nopolnīt.

Reikjavikā strādājot ap 300 latviešu, pārējie - citās pilsētās un ciemos. Lielākā daļa latviešu strādājot viesnīcās un tūrisma firmās, daļa - kafejnīcās un restorānos.

No Austrumeiropas visvairāk Islandē dzīvojot poli, tiem sekojot lietuvieši un latvieši. Taču, kaut mazā skaitā, tur dzīvojot arī vācieši, dāni, portugali, filipīnieši u.c. tautību pārstāvji.

Tā kā tuvojās līgo vakars, jaunāju, vai Islandē paredzēta līgošana latviešiem, kā tas notiek citās zemēs. Linda un Pēteris atbildēja, ka kopīgus sarīkojumus latvieši Islandē neorganizējot, dzīvojot samērā nošķirti cits no cita, jo daudz stādājot un atpūtai īsti neatliekot laika. Arī braucieni uz slavenajām ģeotermālo ūdeņu peldvietām esot dārgi, ne visi to varot atlauties. Naudu taupot, lai atvainījumā aizbrauktu uz Latviju.

Jācer, ka pienāks diena, kad latvieši sāks pulcēties kopā arī Islandē, un, visticamāk, tas notiks tad, kad, kā rāda pieredze citās valstīs, mazie bērni būs paaugušies tik lieli, lai varētu mācīties latviešu valodu. Tad vecāki sāk kopīgi veidot mazās latviešu skoliņas.

Lindai esot žēl, ka Islandē nav pat Latvijas vēstniecības, ir tikai Pārstāvība Rīgā.

Bet valstiskie sakari - sadarbība ar Islandi Latvijai sākusies jau vairāk nekā pirms 20 gadiem, kad Islande bija pirmā pasaules valsts, kas 1991. gada 23. augustā atzina Latvijas neatkarību.

Savā ziņā Islandei ir daudz kopīga ar Latviju - maza valsts, skaitliski maza tauta, kuŗa censās saglabāt nacionālo identitāti un neatkarību un pašreiz iet cauri krizes posmam.

Islande neatkarību atguva 1944. gada 17. jūnijā "vecajā tautas sapulces laukumā", kur valsts tika pasludināta par neatkarīgu. Turp aizbraukušiem mums likās neti-

cami, kā klinšu ietvertā plašā laukā, kur lejā tek dzidra upīte, tolik ar zirgiem un pajūgiem sabraukuši tūkstošiem islandiešu, lai piedalītos nozīmīgajā brīvības pasludināšanas notikumā. Jau attēlos iespāids bija grandiozs, bet, redzot dabā šo vietu, vareja saprast, cik iespāidīgs toreiz bijis šis notikums.

Islandes pirmie iedzīvotāji bijuši īru mūki, kas tur ieradušies 8. gadsimtā pēc Kristus. Taču jau 870.-930. gadā Islandi sākuši kolonizēt norvēgu ieceļotāji, un 1262. gadā Islande nonākusi Norvēgijas pakļautībā.

Pēc Norvēgijas karala Olafūra pavēles islandieši tikuši kristīti. Vietējie pagāni pretojušies. Tājā laikā, kad pieņēma kristietību, Islandē bijis lavas izvirdums, ko kristietības pretinieki tulkoja par Dieva sodu, mums stāstīja Anna M. Olafsdotira. Norvēgu kristieši vaicājuši: "Bet kas ir vainīgs tajos izvirdumos, uz kurjēm jus pāreiz stāvat?"

Tādējādi 1056. gadā dienvidu Islandē tika nodibināts pirmsais biskapa krēsls, kas vēlāk kļuva par ievērojamu izglītības centru.

Katolicisms Islandē attīstījās līdz 16. gadsimtam. 1551. gadā Baznīcu reformēja, un tās īpašums un vara pārgāja dānu rokās. Dānijas karalis aizliedza Islandei tirgoties ar citām zemēm, izņemot Dāniju. Tāpēc laikā, kad citas Eiropas valstis attīstījās, Islandē palika izolēta un līdz 1787. gadam, kad tirdzniecības aizliegums tika izbeigts, tā nevarēja līdzvērtīgi attīstīties.

Tikai 1918. gadā Islande ieguva pašnoteikšanās tiesības iekšējos jautājumos, taču līdz pat

Sabiedroto spēki Islandē palika līdz pat 1946. gadam.

1949. gadā Islande formāli kļuva par NATO locekli. Tā ir vienīgā NATO dalibvalsts, kuru nav sava kaļaspēka. Islande ir pievienojusies Eiropas Ekonomiskajai zonai, bet nav Eiropas Savienības dalibvalsts. 2009. gada jūlijā Islandes parlaments nobalsoja par pieteikšanos dalbai Eiropas Savienībā.

No 2003. līdz 2007. gadam Islande kļuva par globālu finanču centru, tāpēc 2008. gada ekonomiskā krize to skāra visskaudrāk.

Elmārs Ernsts Rozītis

1944. gadam valsts valdnieks projām bija Dānijas karalis.

Līdzīgs liktenis kā Latvijai ir arī Islandes iedzīvotājiem. Neapmierināti ar savā valstī notiekošo, viņi 19. gadsimtā masveidā izceloja uz Jauno pasauli, galvenokārt uz Kanadu. Apmēram no 70 000 iedzīvotājiem dzimteni tolaik atstāja ap 15 000 islandiešu.

Otrā pasaules karā laikā Islande, tāpat kā Dānija, saglabāja neitrālitāti. Taču 1940. gadā Dāniju okupēja Vācija. Islandes izmantoja šo situāciju, un Islandes valdība pārņēma Dānijas karala funkcijas, arī ārlietās. Taču jau mēnesi vēlāk Islandi okupēja Britu kaļaspēks, pārkāpjot tās neitrālitāti, bet 1941. gadā Islande nonāca ASV atbildībā, un

Taču salīdzinājumā ar Latviju, kas centās glābt savas bankas, Islande pieļāva banku likvidāciju, par ko nebija iepriecināti ārziņi investori, bet kas palīdzēja islandiešiem noturēties pašiem par sevi.

Braucot pa teicami izveidotajiem Islandes ceļiem, kas pēc kvalitātes ir līdzīgi Vācijas ceļiem, un redzot priekšzīmīgi sakoptos laukus, kur vien lauki iespējami, - atbrīvoti no lavas un akmeņiem, skatot rūpīgi nokrāsotās mājiņas - dažādās krāsās, ar baltu, rozā, sarkanu, zilu un zaļu jumtu, un nepārskatāmos zirgu, aitu un govju ganāmpulkus, - tas viss sniedz spilgtu liecību par Islandes „treknaijiem gadiem”, kad valsts rūpējusies par savas tautas un savas zemes labklājību.

Autore Islandes ainavā

Islandieši elektroenerģiju iegūst no varenajiem ūdenskritumiem un silto ūdeni - no pazemes karstajiem avotiem, tāpēc viņiem nav jāmeklē papildu enerģijas resursi. Turklat Golfa straumes ietekmē Islandes klimats ir pietiekami mērens un patīkams, lai gan valsts atrodas pavisam tuvu Polārajam lokam. Līdz slavenajai Hraunhafartangi bākai, kas atrodas tikai trīs kilometru attālumā no Polārā loka, bijām aizbraukuši un pēc pusnakts arī turp aizgājuši. Tas bija netālu no Raufarhofn ciemata, kuŗā dzīvojot tikai 200 cilvēki, pārsvarā zvejnieki un mazās zivju fabrikas strādnieki, kas ražo ikrus eksportam uz Ameriku. Viesnīcīnas īpašnieks, kas tur aizvadījis ganādz visu sava mūža laiku, tomēr sacīja, ka nekad šo vietu nemainītu.

Dienā, kad tur ieradāmies, cilvēki bija aizbraukuši vasaras atvalinājumā. Ciemats bija tukšs un kluss. Mēs tur bijām ganādz vai vienīgie, līdz ar pasta darbinieci, viesnīcīnas īpašnieku un kādu zvejnieku, kas bija atgriezies no jūras. Aizgājām no Rita līdz vietējai baznīciņai un kapsētai, kuŗā zvejnieku dūsas vietas kā ar baltiem palagiem bija pārkātas ar baltiem gliemežvākiem.

Kāds islandietis vienā no zieņu ciematiem teica: "Sniegs pie mums uzsnieg kā nu kuŗā gadā. Vienreiz janvārī, citreiz aprīlī vai maijā. To nekad nevar iepriekš paredzēt."

Dienā, kad devāmies mājup, paguvām vēl aizbraukt uz Rietumu Islandi, apmēram 30 kilometrus no Borgenas pilsētas, uz Eiropas lielākajiem karstajiem Deildartunguhver avotiem, - jau tūkstošiem gadu tur no zemes ārā šaujas verdoš 100° ūdens.

Atrast šo vietu nebija nemaz tik viegli, jo, cik saprotams, islandieši nav ieinteresēti ārziņu tūristus it visur aicināt, jo tie jau tā lielā skaitā pārplūdinājuši šo mazo, bet pievilcīgo pasaules nostūri. Parastajos tūristu celvēzos šos avotus nebija iespējams atrast.

Braucām pa grantētu lauku ceļu, kur mums gaŗām aizaulešoja ap 20 pirmklašīgi, enerģiski zirgi vairāku jātnieku pavadībā. Zirgi, starp citu, ir Islandes eksporta lepnums. Viņu sporta zirgus pērk zirgu cienītāji no visas pasaules to izcilās kvalitātes dēļ.

Lielā ģeotermālo avota tuvumā bija vairākas siltumnīcas, kuŗās audzē tomātus, izmantojot apsilādīšanai dabas dāvātos siltuma avotus, bet pa cauruļvadiem karsto ūdeni tālāk novirza uz divām pilsētiņām un ciematiem turpat blakus, nodrošinot to iedzīvotājus ar siltumu gan ziemā, gan vasarā.

Vera Volgemute Rozīte
(Turpinājums sekos)

Vai Latvijas enerģētiskajai neatkarībai vajadzīga vēl viena hidroelektrostacija?

Mūsu laikrakstā Nr. 15 (1241) jau bija rakstīts, ka plūdu draudu likvidēšanai Daugavā par HES celtniecību augšpus Jēkabpils un Daugavpils vairākkārt pamatoti izteikušies VAS *Latvenergo* speciālisti un arī daudzi hidroloģijas zinātnieki - LZA akadēmīkis, Nujorkas Zinātnu akadēmijas loceklis (1997.g. saņēmis Kembridžas Lielo Starptautisko medaļu un diplomu par izcilību zinātnē) Censonis Šķinkis, Dr. habil. sc. ing. Hilelis Segals, hidroenerģētiķis Harijs Jaunzems un inženieris Jānis Knoks. HES uzcelšana risinātu arī elektroenerģijas ražošanas problēmu Latvijā.

Šovasar jautājumu par jaunas HES būvniecību aktuālizēja Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš, jo aicinājums izvērtēt HES būvniecību iekļauts Ārzemju investoru padomes ieiteikumos. Pēc Valsts prezidenta domām, tā kā ieteikumu izsaka nopietni investori, to nepieciešams izvērtēt. Ar šādu paziņojumu A.Bērziņš nāca klajā pēc tam, kad kārtējo reizi tika spriests par dalību **Visaginas atomelektrostacijas (AES) būvniecībā** Lietuvā, kas Latvijai izmaksātu aptuveni miljardu euro. Prezidents kritiski izteicās par Lietuvas spēju komūnīcēt ar pārējiem projekta dalīniekiem. Pēc Bērziņa vārdiem šī spēja "nav pie tiekama". Pret AES celtniecību 11.jūlijā Briselē protestēja vides aktivisti no Baltijas, Polijas, Baltkrievijas un Krievijas, lai pārliecinātu Eiropas politikus nostāties pret ieceri Baltijas reģionā būvēt atomelektrostacijas. Lietuvas Zaļās politikas institūta direktors Lins Balsis norāda, ka

Uz Latvijas 10 latu naudas zīmes attēlots dabas parks „Daugavas loki”. Fotografēts no Vasargelišķu skatu torņa

šis ir nevis protests, bet aicinājums starptautiskajai sabiedrībai panākt, ka politiķi izvērtē Visa-ginas AES celšanas nepieciešamību. Viņaprāt, Baltijas reģionā atoma vietā enerģijas ražošanai varētu izmantot zaļos atjaunojamos resursus: „Pirmkārt, AES ir bīstamas. Pēc Fukusimas traģēdijas Japānā un Černobīlas ir skaidrs, ka nav pilnīgi drošu atomelektrostaciju. Tās visas ir nedrošas. Ekonomiski tās nav dzivotspējīgas, jo to saražotā energija joprojām ir dārga. Turklāt ar jauno staciju mēs kļūsim vēl atkarīgāki no Krievijas. Tā vietā mēs gribam neatkarīgu un dzīlāku integrāciju Eiropas tirgū.”

Valsts prezidentu A. Bērziņu atbalsta Saeimas deputāti no Latgales, jo vairāki Daugavpils un citu novadu zemnieki sūdzējušies, ka pēdējos gados lauki pēc pavasaļa paliem vēl ilgi paliek aplūduši, un graudaugu sēja ieilgst līdz pat jūlijā sākumam.

Rīgas pilī 11. jūlijā bija tikšanās ar Latgales reģionu pārstāvošiem 11. Saeimas deputātiem – Inesi Laizāni (VL-TB/LNNK), Juri Viljumu (RP), Gunāru Igauni (RP) un Jāni Lāčplēsi (V), kurā runāja par Daugavpils HES būvniecības iespējamām. Tika atgādināts, ka hidroelektrostacijas būvniecība sekmēs Daugavpils attīstību, kā to apstiprina Pļaviņu HES piemērs, kas kļuva par stimulu Aizkraukles attīstībai. Jāpiebilst, ka Jānis Lāčplēsis, jau pgs.70. gados strādājot par Vispārējās celtniecības tresta direktora vietnieku ražošanas jautājumos, veica priekšdarbus Daugavpils HES būvniecībai. 1986. gadā, kad darbi Daugavpils HES celtniecībā ritēja pilnā sparā un bedre HES dambim jau bija izrakta, sākās žurnālista Daiņa Ivāna un rakstnieka Artura Snipa rosinātie protesti pret HES celtniecību kā pret Daugavas ieletas iznīcinātāju. Šodien tur atrodas

Dabas parks „Daugavas loki”, kas rotā 10 latu naudas zīmes. Šīs komisija bioloģijas zinātnieces Ritas Kukaines vadībā nosūtīja uz Maskavu slēdzienu, ka „Daugavpils HES celtniecība nav pieļaujama”. Ūdenskrātuve jau tika sagatavota, un viena krasta dambis jau bija uzcelts, un, lai gan jau bija ieguldīti 20 miljoni rubļu, bet pēdējā mirkli - 1987. gada 5. novembrī, ievērojot protestus Latvijas PSR, PSRS Ministru padome izdeva lēmumu par Daugavpils HES celtniecības pārtraukšanu.

Lai gan jau pirmskaņa Latvijā, izpētījot Daugavas hidroenerģijas izmantošanas iespējas, ie-teica celt uz Daugavas hidroelektrostacijas (HES): Doles (Rīgas HES), Ogres, Miemēnu (Pļaviņu HES), Ķeguma, Kokneses, Trepes un Daugavpils. 1934.gadā prezidents Kārlis Ulmanis parakstīja lēmumu par Ķeguma HES celtniecību. Enerģētikas ekspertu iestātā viens no K.Ulmaņa no-pelnīem ir vienotas valsts enerģētiskās sistēmas izveide. Valsts par saviem līdzekļiem uzcēla Ķeguma spēkstaciju. Līdz ar HES būvniecību 1936. gadā sāka veidoties strādnieku ciemats un tika uzcelta Ķeguma dzelzceļa

Valija Berkina

ZINĀS ĪSUMĀ

Lestenes baznīcā 12. jūlijā notika īpašs senās mūzikas labdarības koncerts, lai piesaistītu ziedojušus baznīcas - Kurzemes ievērojamākā baroka mākslas pieminekļa interjera atjaunošanai. 2011. gadā tika nodibināts baznīcas atjaunošanas fonds, kas turpina baznīcas draudzes iepriekš aizsāktos darbus. Fonds parakstījis nodomu protokolu starp Kultūras ministriju, Rundāles pils mūzeju un Tukuma novada domi par sadarbību baznīcas atjaunošanā.

Madonas novada Vestienas pagastā 21. jūlijā un 22. jūlijā desmito reizi notiks Latvijas Biškopības biedrības rīkotais „Biškopju vasaras saits 2012”, kas pulcēs biškopus no visas Latvijas. Būs konkurs „Garšīgākais Latvijas medus,” kurā par medus vērtētāju varēs kļūt ikviens saieti apmeklētājs.

Rēzeknē no 5. līdz 10. augustam notiks 3. Pasaules latgaliešu konference. Tā sāksies Rēzeknes pilsētas svētku laikā 3.augustā ar izstādes „Pasaules latgaliešu māksla no Latgales Kultūrvēstures mūzeja krājuma” atklāšanu. 5.augustā notiks svītīgs dievkalpojums un Latgales ērģeļu dienu nobeiguma koncerts Rēzeknes Jēzus Sirds katedrālē. Īpaši sarīkojumi būs veltīti simtgadniekiem - Latgales kultūras celmlaužiem - Mīkelim Bukšam, Vladislavam Locim, Jānim Cibulskim un latgaliešu izcelsmes somu kinorežisoram Teuvo Tilio (Teodoram Antonijam Tugajam).

Ar 1. novembri Latvijā tiks izsniegtas jauna parauga invalidu apliecības - latviešu un angļu valodā. To paredz Labklājības ministrijas izstrādātie jaunie Ministru kabineta noteikumi. Apliecības izsniegus Veselības un darbspēju ekspertizes ārstu valsts komisijas nodaļas Latvijā. Par apliecības saņemšanu nebūs jāmaksā.

Jūras svētkos Ventpili bija iespējams ne tikai skatīties un baudīt ar acīm, bet arī darboties praktiski. Vareja izmēģināt spekus, pie-mēram, zābaka mešanā un virves vilkšanā, apskatīt Jūras spēku kuģus, kā arī izbraukt jūrā ar Hercogu Jēkabu.

Biedrības “Sarkanais Krusts” Bauskas komiteja sākusi dalīt pārtikas pakas, ko Eiropas Komisija(EK) nodrošina trūcīgajiem un mazturīgajiem iedzīvotājiem. EK programmā vienai personai gadā paredzēti ne vairāk kā seši pārtikas produktu komplekti.

Vecumnieku novada Bārbeles pamatskolas viss paidagoģisks un tehniskais personāls ir atbrīvots no darba, jo izglītības iestāde ar Vecumnieku novada domes lēmumu ir likvidēta. Šajā mācību iestādē bija pieteikušies tikai seši skolēni. Desmit skolotāji un četri tehniskie darbinieki dosies uz Nodarbinātības valsts aģentūru, lai iegūtu bezdarbnieka statusu.

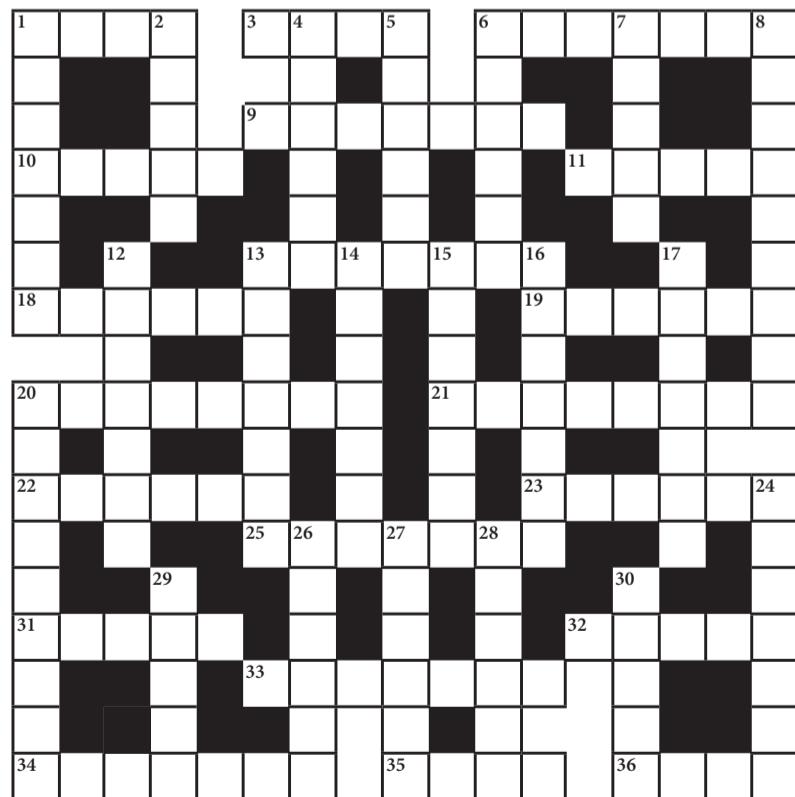
Ministrs prezidents valdis Dombrovskis apmeklēja Skrīveru saldumu ražotni. Valdības vadītājs runāja par investīciju piesaisti un ES struktūrfondu apguvi, kā arī par eksporta attīstīšanas iespējām.

Valmieras valsts ģimnāzija un Valmieras Viestura vidusskola ir gandarītas, ka vidusskolas absolventi ir saņēmuši ļoti labu novērtejumu centrālizētajos eksāmenos. Skolēni no mācību priekšmetiem visvairāk izvēlējušies vēsturi, vismazāk – ķīmiju un vācu valodu.

Īsniņas sagatavojušas Valija Berkina un Māra Linde

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Līmeniski. 1. Latviešu grāmat-izdevējs. 3. Anglu laukuma mēr-vienība. 6. Katolu Baznīcas galva. 3. ES valsts. 10. Kārts, kas piestiprināta pie ratiem zirga iejūgšanai. 11. Ierīce (kā) uzlikšanai. 13. Ľoti ātri skriet; drāzties. 18. Sīku, jaunu koku mežs; jaunaudze. 19. Cieti, ūdenī nešķistoši nemetalla ieži vai to gabali. 20. Cieši

piespiesties (pie kā). 21. Cilvēks, kas mīl savu dzimteni, tautu. 22. Saistīt, stiprināt (kopā). 23. Blīvs, ciets, ūdenī necaurlaidigs māls. 25. Klūt slapjam. 31. Jūrmalas pilsētas daļa. 32. Sena baltu cilts, kas apdzīvoja lielāko daļu Kurzemes. 33. Ūdens, kurā izšķidusi dzelzs sāli. 34. Elektromašīnas nekustīgā daļa. 35. Pagalms. 36.

piespiesties (pie kā). 21. Cilvēks, kas mīl savu dzimteni, tautu. 22. Saistīt, stiprināt (kopā). 23. Blīvs, ciets, ūdenī necaurlaidigs māls. 25. Klūt slapjam. 31. Jūrmalas pilsētas daļa. 32. Sena baltu cilts, kas apdzīvoja lielāko daļu Kurzemes. 33. Ūdens, kurā izšķidusi dzelzs sāli. 34. Elektromašīnas nekustīgā daļa. 35. Pagalms. 36.

Vai aizvadītā gada skaistākā grāmata jau ir jūsu grāmatplauktā?

Z. fon Fēgezaka grāmatu „Senči un pēcteči” varat iegādāties Latvijas gramattirdzniecības vietās, arī Okupācijas mūzeja grāmatu galda.

Redakcija miļuprāt jums šo grezno izdevumu izsūtīs pa pastu. Maksa, ieskaitot pasta izdevumus, uz ASV – USD 56,-, uz Eiropas valstīm – Eiro 35,-.

Sazinieties ar redakciju; tālr. +371 67326761, +371 29439423, e-pasts: redakcija@laiks.us

P.S. Eduarda Silkalna recenziju par Z. fon Fēgezaka grāmatu varat izlasīt mūsu laikraksta Nr.3, kā arī mājaslapas www.laiks.us sadaļā recenzijas.

**Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja**

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA “L. Grāmata”

Rīga, Eljas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālraksts +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Pēc ilgām un grūtām ciešanām
mūžībā aizgājis
VALDIS ZĀNS

Dzimis Latvijā 1941. gada 7. novembrī,
miris Valkas rajona Brantu pagastā 2012. gada 9. jūlijā

Apbedīts Meža kapos sestdien, 14. jūlijā

Sirsnīgā atmiņā viņu paturēs
Bergmaņu ģimene Lūtonā

RADI UN DRAUGI
VIESNĪCA ★★★★

WWW.HOTELRADIUNDRAUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU
FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

„Mīlestība ir lēnprātīga, mīlestība ir laipna, tā neskauž, mīlestība nelielās, tā nav uzpūtīga. Tā neizturās piedauzīgi, tā nemeklē savu labumu, tā neskaistas, tā nepiemin jaunu. Tā nepriecājas par netaisnību, bet priecājas par patiesību. Tā apkālē visu, tā tic visu, tā cer visu, tā panes visu. Mīlestība nekad nebeidzas.” /1. Kor. 13:4-8/

Ar dziļām skumjām pieminam savu ilggadējo
un uzticīgo draudzes locekli

MĀRĪTI SAPIETS

Pateicamies par viņas uzticamo kalpošanu un
izsakām visdzīlāko līdzjutību
viņas ģimenei un tuviniekiem šajā sēru laikā

Apvienotā Lodonas latv. ev. lut. un Miera draudze

No dzīves šķiries

INDRIĶIS ZAĻUMS

Dzimis Ēdolē 1923. gada 5. septembrī,
miris Lesterā 2012. gada 9. jūlijā

Piemījā paturēs
DVF Lesteras nodaļas vecie biedri

Pēc grūtas slimības mūžībā aizgājis
mūsu ilggadējais draugs

VALDIS ZĀNS

* Latvijā 1941. gada 7. novembrī,
† Latvijā 2012. gada 9. jūlijā

...Un jauki bija ceļi,
Ko visi kopā gājām;
Liels spožums pārklājies
Pār dienām tām...
N.Kalniņš

Sirsnīgā draudzībā viņu piemin un sēro
Marita un Viesturs

SIA „MADONAS POLIGRĀFISTS”

ir pazīstama kā viena no
senākajām tipografijām Vidzemē.
Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila
tipografiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus.
Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai
gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos
vākos.

Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona
70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas
apsolīts klientam.

Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta
„Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtinājumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742
e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026
e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,39 par 1 cm²
ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 28,60

Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālraksts + 371 67326784

Darba laiks:
Pirmsdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piekt Dien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvā Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Koftuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālraksts: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics.
LE17 6DF, England. Tālr. 0178823438, faks
0178822441. Kārtā visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5
2HE. Tālr. 01162431322, faks 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksā, sākot ar
2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 60; 12 mēnešiem
GBP 110. Samaksas ar čeku, PO vai naudu (ierakstītā
sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi
sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbrītanijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.; 12 mēneši Kr
1240. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpmitt
mittbank, Riga, Latvia (Wallingatan 34, 5 tr, S-111
24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 – 1). Tālr. un
faks 08 – 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 130 euro;
6 mēn. – 70 euro; 3 mēn. – 40 euro; BL konts Lettische
Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159
Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20,
konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem:
Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim,
tālr. +49 6004 2801, e-pasts: vatra@web.de. Cita
informācija: Nils Ebden, Lettische Gemeinschaft
in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440
Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 euro;
12 mēnešiem 130 euro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latviju (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstis 6 mēnešiem
USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvija: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi
maksā £3 par 10 mm augstu vienslejīgā platu
mā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x
7 cm) £35. Zviedrijā – 500 kr.

Komerciālie sludinājumi £6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos
rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas
minēto faktu precīzitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

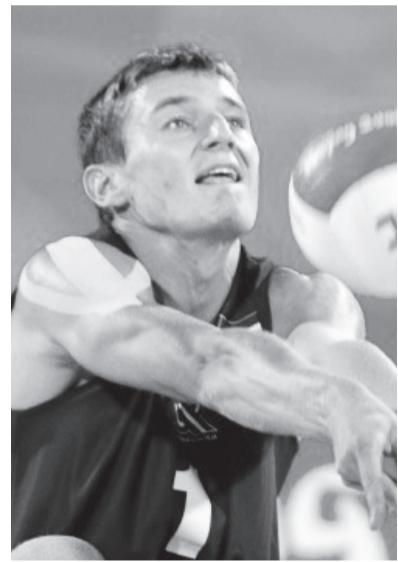
Iespēsti: SIA Madonas Poligrafists

SPORTS

Latvijas karogu Londonas Olimpiskajās spēlēs nesīs Mārtiņš Pļaviņš

Rīgā, Vērmanes dārzā, 17. jūlijā notika olimpiešiem veltīts sariņojums. Tika nosaukta Latvijas delegācijas karognesējs Londonas Olimpiskajās spēlēs.

Latvijas karognesējs Londonas Olimpiskajās spēlēs Mārtiņš Pļaviņš

Skatītāji varēja aplūkot olimpiešu formas tērus.

Londonas Olimpiādā Latviju pārstāvēs 46 sportisti 13 sporta veidos. 28 sportistiem tā būs pirmā olimpiāda.. Vidējais Latvijas sportista vecums būs 26,8 gadi. Pirms četriem gadiem Latvijas delegācija bija nedaudz "jaunāka" - vidējais sportista vecums bija 26,3 gadi.

Līdzdalība olimpiskajās spēlēs.

Devito reizi startēs Afanasijs Kuzmins (šaušana), **ceturto reizi** - Jeļena Rubļevska un Deniss Čerkovskis (modernā pieccīņa), **trešo reizi** - Vadims Vasilevskis (vieglatlētika), **otro reizi** - Aiga Grabuste, Ineta Radēviča, Sinta Ozoliņa-Kovala, Ainārs Kovals, Māris Urtāns, Igars Sokolovs,

SPORTS

SPORTS

vijā vēstnieks Endrū Sopers 17. jūlijā organizēja pienemšanu par godu visiem Latvijas sportistiem, kuŗi kvalificējušies Londonas olimpiskajām un paraolimpiskajām spēlēm.

Uz tikšanos bija aicināti vairāk nekā 200 viesu, tostarp Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents Aldons Vrubļevskis, Latvijas Paraolimpiskās komitejas prezidente Daiga Dadzīte, Latvijas olimpieši un paraolimpieši, valsts augstākās amatpersonas. Īpaši gaidīti viesi bija Latvijas sportisti, kuŗi aktīvi gatavojas starptiņam Londonā. Uzrunas teica Lielbritanijas vēstnieks Latvijā, kā arī Olimpiskās un Paraolimpiskās komitejas vadītāji.

Pasaules junioru meistars-cikstēs vieglatlētikā Barcelonā

startēja vairāki Latvijas pārstāvji. Labāko rezultātu sasniedza šķēpmetējs **Intars Išejevs**, izcīnot piektā vietu – 74,12 m. Uzvaru sacensībās ar 78,64 m tālu raidījumu izcīnīja Kešrons Valkots no Trinidadas un Tobago.

Mārcim Grēnam pirmie divi mēģinājumi netika ieskaitīti, bet trešajā šķēpmetējs sasniedza tikai 47,54 m, paliekot pēdējā - 46. vietā.

Meiteņu konkurencē Katrīna Sirmā ieņēma 29. vietu. Savā kvalifikācijas grupā Sirmā labākajā mēģinājumā aizmeta 46,73 m tālu, kas deva 15. rezultātu. Otrā grupā par Sirmo labākus rezultātu sasniedza vēl 14 sportistes. Kvalifikācijas norma bija 54 m, bet ieklūšanai finālā pietika ar 50,79 m tālu raidījumu.

Priecīgu pārsteigumu sagādāja

Latvijas paraolimpiskā vienība

Aigars Apinis (disks, lode), Andris Ozolnieks (lode), Dmitrijs Silovs (tāllēkšana), Edgars Klāviņš (tāllēkšana, iespējams – 200 m), Jānis Plotnieks (peldēšana), Liene Gružīte (vieglatlētika), Taiga Kantāne (disks, lode, tāllēkšana), Richards Snikus (jāšana).

Lielbritanijas vēstnieks sveic Latvijas olimpiešus

Lielbritanijas vēstniecībā Lat-

Intars Išejevs

Afanasijs Kuzmins gatavojas savām devītām Olimpiskajām spēlēm

Mūsu basketbolistes priecājas par uzvaru

Dairis Rinčs no Preiļiem. Jau pirmajā kvalifikācijas mēģinājumā (norma – 7,70 m) viņš aizlēca 7,67 m un kvalificējās turpmākām sacensībām. Līdz Andreja Maškanceva Latvijas junioru rekordam pietrūka 16 cm. Otra lēcienu Dairis veica 7,33 m tālumā, bet trešo vairs nelēca, jo ar rezultātu 7,67 m viņš jau bija veiksmīgāko ducī kā seštā labākā rezultāta īpašnieks. Šogad Latvijā par viņu tālāk lēkuši tikai Elvijs Misāns un Jānis Leitis. Tāllēkšanā startēja 27 dalībnieki. Vistālāk – 8,01 m aizlēca Sergejs Morgunovs (Krievija). Pērnvaras Rinčs spēja aizlēkt tikai 7,31 m. Viņa treneri ir Leonīds Valdonis un Mārīte Lūse.

Finālsacensībā Dairis izcīnīja devīto vietu. Labākajā mēģinājumā viņš aizlēca 7,31 m, neiekļūstot to astoņu sportistu skaitā, kas varēja veikt vēl trīs mēģinājumus. Par pasaules junioru čempionu kļuva krievs Sergejs Morgunovs - 8,09 m.

Gunta Latiševa-Čudare 400 m veica 55,57 sekundēs un ieņēma 32. vietu 40 skrējēju konkurencē. Ieklūšanai pusfinālā vajadzēja 54,70 sek. Guntas nesen Rīgā sasniegtais personisks rekords ir 54,60. Priekšsacīkšu skrējienā Latiševa-Čudare finišēja pēc 55,57 sekundēm. Uzvaru priekšsacīkstēs ar rezultātu 52,58 sekundes izcīnīja amerikāniete Ešlija Spensere.

*
Latvijas vieglatlēte **Polina Jelizarova** sacensībās Francijā vēlreiz laboja Latvijas rekordu 3000 m šķēršļu skrējienā – 9:32,71, finišējot otrā vietā. Uzvarēja Etiopijas sportiste Zemzema Ahmeda – 9:25,85. Jelizarova sev piederošo Latvijas rekordu laboja par 0,82 sekundēm. Iepriekšējo rekordu viņa sasniedza jūnijā notikušajā Valsts prezidenta balvas izcīnā Valmierā. Polīnas rezultāts šobrīd ir piecpadsmitais pasaulei un septītais Eiropā.

Basketbolistēm celāzīme uz finālu

Latvijas sieviešu basketbola izlase ieguva celāzīmi uz 2013. gada Eiropas meistarsacīkšu finālturnīru Francijā. Kvalifikācijas sacensībās E grupas pēdējā spēlē mūsu basketbolistes savā laukumā ar 80:47 sagrāva Somiju. Italijas basketbolistes sīvā cīņā ar 68:61 uzvarēja Grieķijas vienību, nodrošinot gan sev, gan Latvijai ieklūšanu finālturnīrā.

Latvijas sieviešu basketbola izlase piekto reizi pēc kārtas un sesto reizi pēc valsts neatkarības atjaunošanas spēlēs Eiropas meistarsacīkšu finālturnīrā. Līdz šim valstsvienības labākais sasniegums ir 2007. gadā izcīnīta ceturtā vieta.

P. Karlsons

PAZINĀJUMI

ANGLIJA

DIEVKALPOJUMI

Apvienotajā Londonas latviešu ev.lut un Miera draudzē: Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, 22. jūlijā, plkst. 14 dievkalpojums, prāv. Dr. Andris Abakuks. Svētdien, 26. augustā, plkst. 14 dievkalpojums.

Rovfantā, svētdien, 19. augustā, plkst. 11.30 dievkalpojums.

LIDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Lidsā, LS16 6AH, Lawnswood

kapsētas kapličā, svētdien, 22. jūlijā, plkst. 14 Kapu svētki.

MANČESTERAS DRAUDZE

māc. G. Putce
Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, 29. jūlijā, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Eslingenā, Dienvidu baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, svētdien, 22. jūlijā, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas

galds draudzes telpās.

ZVIEDRIJA

Zviedru-Latviešu biedrības nu jau tradicionālā **BALTIEŠU DIENA** šogad notiks sestdien, 8. septembrī. Kā jau ierasts, būs plaš tirdziņš, kafijas galds un daudz dažādi priekšnesumi. Plašāka informācija sekos. www.svensklettiska.se

Mazo bērnu nometne (3-4 g.), Ēlandē, Sandbijā, 23. - 31. jūlijs. Pieteikties pie Zanes Zaļkalnes, tālr. 070 63 22 006, zane.zalkalne.lns@tele2.se